

LETO XXII. Štev. 204

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

SAMO TAKTIČNO POPUSČANJE V LONDONU?

NEKOLIKO UBLAŽENO VZDUŠJE spričo Naserjeve načelne privolitve v razgovore

Foreign Officeu se ne mudi več tako zelo, kakor se je še tik pred londonsko konferenco — Odbor petih vezan na staro sueško družbo?

London, 29. avg. (Tanjug). Odgovor predsednika Naserja o kraju in času sestanka z odborom petih za razgovore o sueškem vprašanju pričakujejo v Londonu vsak čas. Neki predstavnik odbora petih je novinarjem dejal, da smatra odbor to vprašanje za zelo nujno. Člani odbora so pripravljeno še ta teden odpotovati v Kairo. V angleškem zunanjem ministrstvu poudarjajo, da se nanaša mandat odbora na pojasnila in razlago načrta 18 dežel o mednarodni upravi Sueškega prekopa. Njegova naloga je tudi, da ugotovi, ali in pod kakšnimi pogoji je egiptovska vlada pripravljena pogajati se na podlagi teh predlogov.

Razen zadovoljstva spričo pozitivnega odgovora predsednika Naserja na prvi predlog odbora izražajo v londonskih diplomatskih krogih upanje, da bo moč v pogajanjih z egiptovsko vlado doseči nekaj uspehov. Po splošnem prepričanju pa je treba računati z dolgotrajnimi napori, preden bo

mogoče govoriti o kompromisu. Z uradne angleške strani označujejo bližnji sestanek v Kairu za »odločilno fazo pogajanj«. Uradni predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da Velika Britanija vztraja pri zahtevi po internacionalizaciji prekopa, in pripomnil, da je bilo včerajšnje obvestilo sueške družbe o vprašanju pilotov »zelo pametno«, ker pušča odboru proste roke v razgovorih. Bivša sueška družba je namreč svetovala svojim uslužbencem, naj ostanejo na svojih mestih do konca Menziesovega poslanstva.

Predstavnik angleškega zunanjega ministrstva je tudi poudaril: »Mi upamo, da bodo neegiptovski uslužbenci ostali na svojih mestih, dokler polkovnik Naser odboru petih ne bo postal končnega odgovora.« Dejal je še, da ne gre za določen rok, vendar pa tudi ne za »neskončno verigo« konferenc. Če bi polkovnik Naser odklonil načrt 18 dežel, je izjavil, bo nastal nov položaj.

V Foreign Officeu uradno ne komentirajo včerajšnje izjave ameriškega, zunanjega ministra Dullesa, ki je pozdravil odgovor predsednika Naserja kot korak k miroljubni ureditvi. Nekateri konservativni časniki pa jasno izražajo nezadovoljstvo spričo Dullesovih besed o težnji Egipta, da bi našli izhod iz sedanjega položaja. Na splošno pa je angleško reagiranje na pripravljenost Ka-

ira, da se sestane z odborom petih, pripomoglo k nadaljnji ublažitvi vzdušja sedanje krize.

Liberalni »Manchester Guardian« poziva Egipt, naj privoli v »določeno stopnjo mednarodne kontrole ali nadzorstva«, potem pa se obrača na vlado z naslednjim svarilom: »Zdaj ne smemo napraviti nobene napačne poteze. Velika Britanija nima pravice trditi, da bo sama uredila to vprašanje, če polkovnik Naser ne bi sprejel Menziesovih predlogov. Če bi ravnali tako, bi izgubili vse prijatelje, razen Francije. Razbili bi OZN in najbrž izgubili tudi petrolej.«

Laburistični »Daily Herald« pa izraža mnenje, po katerem vladni in konservativni krogi načelnjajo vprašanja nekakšnih novih pogajanj s predsednikom Naserjem, razen, če ne bi privolil v tako imenovano »pametno pot«.

Krišna Menon v Kairu

Kairo, 29. avg. (Reuter). Krišna Menon je danes prispel v Kairo. Tu se bo mudil dva dni. Danes se je sestel s predsednikom Naserjem in sta govorila o indijskem načrtu za ureditev sueškega vprašanja.

Današnji sestanek s predsednikom Gamalom Abdelom Naserjem je trajal dve uri. Pozneje je Krišna Menon izjavil novinarjem, da sta se razgovarjala o splošnem položaju. Menon je pripomnil, da nima nobenega predloga glede najnovejšega razvoja sueškega vprašanja. Dejal je tudi, da je položaj po londonski konferenci veliko bolj miren.

Jutri se bo s predsednikom Naserjem znova sestel.

NA VČERAŠNJEM SESTANKU KONFERENCE SVETOVNEGA ZDRUŽENJA
ZA MEDNARODNO PRAVO SO OBRAVNAVALI

VPRAŠANJE UPORABE VODA V MEDNARODNIH REKAH

Dubrovnik, 29. avgusta. — Na današnjem sestanku 47. konference Svetovnega združenja za mednarodno pravo so obravnavali vprašanje uporabe vod v mednarodnih rekah. O tem je poročal poseben odbor, ki so mu na konferenci Zdrženja v Edinburghu leta 1954 naročili, naj prouči to vprašanje in v Dubrovniku predloži v obravnavanje načela, na katerih bi lahko formulirali pravne predpise o uporabi vod v mednarodnih rekah. Posebni odbor ni proučil vprašanja plovbe, marveč je posvetil vso svojo pozornost novim spornim oblikam uporabe vod.

Razen poročila posebnega odbora za vprašanje uporabe vod v mednarodnih rekah je bilo konferenci predloženo še drugo gradivo o tem važnem mednarodnem vprašanju v obliki koreferatov, beležk in komentarjev ameriških, jugoslovanskih in pakistanskih strokovnjakov za med-

narodno pravo. Posebni odbor je v svojem poročilu predložil v razpravo nekatera načela, ki bi morala po njegovem mnenju postati podlaga za uveljavljanje mednarodnih pravnih predpisov, s katerimi bi uredili vprašanje uporabe vod v mednarodnih rekah.

V referatu je med drugim opredeljen pojem mednarodne reke in v njem je poudarjeno, da imajo države pravico do suverene kontrole nad vodami mednarodnih rek na svojem področju, da pa morajo pri tem upoštevati posledice, ki jih utegne imeti njihova kontrola za druge dežele. Nadalje je v referatu poudarjeno, da je vsaka država odgovorna za ukrepe bodi javnih, bodi privatnih organizacij, s katerimi se

V oktobru gospodarska pogajanja z Egiptom

Beograd, 29. avg. (Jugopres). V drugi polovici oktobra se bodo začela v Beogradu jugoslovansko-egiptovska gospodarska pogajanja. Proučili bodo možnosti razširitve medsebojnega gospodarskega sodelovanja in menjave blaga v duhu razgovorov, ki sta jih imela sredi julija predsednik republike Egipta Naser in predsednik FLRJ maršal Tito.

Kiseljev pri Naserju

Kairo, 29. avg. Radio Kairo poroča, da je predsednik Naser sprejel sovjetskega veleposlanika Kiseljeva. Govorila sta o stališču Sovjetske zveze glede sueškega spora. Po sestanku je sovjetski veleposlanik novinarjem izjavil:

»Po sestanku, ki sem ga pravkar imel s predsednikom Naserjem ter po temeljiti in skrbni proučitvi vprašanja Sueškega prekopa in dokumentov londonske konference lahko izjavim, da je prišla sovjetska vlada do zaključka, da mora biti celotna ureditev sueškega vprašanja v skladu z načeli ustanovne listine OZN in sloneti na spoštovanju suverenih pravic Egipta kot absolutnega, zakonitega gospodarja in lastnika prekopa s poroštvi glede svobodne plovbe po prekopu ob vsakem času in za vse dežele, ki ta prekop uporabljajo.

Nennijeve perspektive

za združevanje socialističnih sil v Italiji

Pariz, 29. avg. (Reuter). Vodja italijanske socialistične stranke Pietro Nenni je izrazil v razgovoru s sodelavcem pariškega lista »France Soir« prepričanje, da bo prišlo do »tesnega zblizanja« med Socialistično in Socialnodemokratsko stranko v Italiji. Dejal je, da je konec minulega tedna v razgovoru s Saragatom bilo ugotovljeno dokajšnje zblizanje gledišč obeh strank v marsičem.

Po sodbi Pietra Nennija pa združitev obeh strank hkrati ne bo pomenila »senzacionalnega« razdora med »Socialistično stranko in Komunistično partijo Italije«. Na poti k združitvi socialističnih sil je Nenni napovedal tri faze, in sicer: zblizanje zaradi političnih borb v neposredni bodočnosti, priprava skupnega programa za volitve v letu 1958 in nazadnje ponovna združitev Socialistične in Socialnodemokratske stranke.

Politbiro KPI je imel sinoči v Rimu izredno sejo, na kateri je obravnaval pobudo socialistov za združitev. Objavljeno je bilo poročilo, ki je v njem med drugim poudarjeno, da ima za zblizanje obeh socialističnih strank KP Italije posebne zasluge in da bi bil že vnaprej izjalovljen sleherni poskus, da bi ponovno združitev italijanskih socialističnih strank dosegli na protikomunističnih temeljih.

Italijanski minister za zunanjo trgovino pride v Zagreb

Beograd, 29. avg. (Jugopres). Italijanski minister za zunanjo trgovino Bernardo Matarella bo obiskal zagrebški veleposelje. 13. septembra bo prisostvoval na veleposelstvu italijansko-jugoslovanskemu dnevu.

Guy Mollet pojde spet v Alžir

Cudne skrbi obolelega rezidenta — Jesenske težave manjšinske vlade v francoskem parlamentu in nemara tudi v Generalni skupščini OZN

Pariz, 29. avg. (Tanjug). — Več pariških časnikov poroča, da bo predsednik francoske vlade Guy Mollet prihodnji teden odpotoval za dva dni v Alžir, da bi kar na mestu proučil sedanji položaj v zvezi z načrti o bodočem statusu Alžirac. Splošne razmere v tej deželi Severne Afrike so ostale v glavnem take, kakor so bile v času najsrdečjših bojev pred nekaj meseci, le s to raz-

liko, da se je vojaška akcija nacionalističnih sil prenesla v glavnem na teren diverzantskih akcij med Constantino in Alžirom. Zadnja poročila francoskega poveljstva govore o »številnih akcijah«, med katerimi je padlo ali pa je bilo ranjenih in ujetih nad 60 upornikov. Vseh podatkov o francoskih izgubah pa niso objavili.

V tukajšnjih političnih krogih poudarjajo, da je Mollet že zdavnaj nameraval potovati v Alžir in da je bolezen generalnega guvernerja Roberta Lacosta zdaj samo pospešila to potovanje. Lacoste je že več dni v bolnišnici, ni pa hotel prepustiti vodstva alžirskih poslov komu drugemu, v glavnem iz bojazni, da se ne bi novi predstavnik Socialistične stranke v Alžiru lotil temeljitih sprememb in pri tem bolj upošteval gledišča, izražena na nedavnem kongresu stranke v Lilleu.

V Parizu poudarjajo, da je

Mollet zahteval od predsednika republike privolitve, da bi Lacosta med njegovo boleznijo v Alžiru zamenjal socialistični državni sekretar Max Lejeune. Močan odpor »alžirskega kuloarja« ljudskih republikancev in zmernih konservativcev pa je preprečil dekret o začasni zamenjavi generalnega guvernerja in Max Lejeune je danes odpotoval v Alžir brez pooblastila, da bi prevzel vodstvo alžirskih poslov, pač pa z nalogo, »da ugotovi možnosti za uspešnejše poslanstvo Guyja Molleta«.

Alžirski problem čedalje bolj skrbi tukajšnje politične kroge, ker se politično, gospodarsko in mednarodno zapleta. Gré predvsem za bližnji konec parlamentarnih počitnic in neuspeh vlade, da bi med tem v glavnem poravnala alžirski spor, kar bo povzročilo nove srdite parlamentarne debate, ko bo vlada konec septembra stopila pred parlament z novim državnim proračunom. Tedaj bi bila dosežanja podpora vladi ogrožena. Na drugi strani pa povzročajo izredni vojaški izdatki stalno naraščanje proračunskih primanjkljajev. Kako bo s 15-letnim državnim posojilom v znesku 150 milijard frankov, pa še ni znano. Obveznice tega posojila naj bi prišle v promet v začetku septembra in, če ne bo posojilo vpisano do konca leta, bo morala vlada znova zvišati davke.

V septembru gospodarska pogajanja z Romunijo

Beograd, 29. avg. (Tanjug). V Beogradu so v teku priprave na gospodarska pogajanja z Romunijo, ki bodo v prvi polovici septembra. Delegaciji Jugoslavije in Romunije bosta proučevali možnosti sporazuma o petletnem gospodarskem sodelovanju obeh dežel. Sporazum naj bi bil podlaga za širše sodelovanje med obema deželama.

Tudi Panama brani

svoje suverenostne pravice do svojega prekopa

Panama, 29. avgusta. (Associated Press). Panamska vlada je objavila, da Panamski prekop ne more veljati za nacionalno vodno pot ZDA, ker je zgrajen na panamskem ozemlju. To je sporočil panamski zunanji minister Alberto Boyd, ko je komentiral včerajšnjo Dullesovo izjavo, da so med Panamskim in Sueškim prekopom velike razlike. Panamski minister je dejal, da so enake določbe o nevtalizaciji in svobodni plovbi, ki jih vsebuje carigradska konvencija iz l. 1888 o Suez, uporabne tudi za Panamski prekop. Nobenega dvoma ni, je rečeno v panamskem obvestilu, da pogodba iz leta 1903. ZDA ne daje pravice do suverenosti nad Panamskim prekopom. To je bilo že od leta 1904. dalje poudarjeno in nespremenljivo stališče Panamske republike. Panama je dala ZDA samo nekatera pooblastila za promet po prekopu in nič drugega.

V objavi je med drugim rečeno: »Glede trditve, da je Panamski prekop nacionalna vodna pot ZDA, panamska vlada poudarja, da prekop ne more veljati za vodno pot izključno ZDA, tem manj, ker je zgrajen na panamskem ozemlju. To je vodna pot, katere zgraditev sta omogočili Panama in ZDA na podlagi splošne pogodbe, v drugi posebni pogodbi pa je rečeno, da gre za podjetje, na katerem sta obe deželi skupno in življenjsko zainteresirani.« Glede Dullesove izjave, da je bil Sueški prekop internacionaliziran s konvencijo iz leta 1888, je treba omeniti, je rečeno v objavi panamske vlade, da so določbe te konvencije o nevtalizaciji prekopa in nemožnosti plovbi uporabne tudi za Panamski prekop na podlagi konvencije o tem prekopu, sklenjene med ZDA in Panamo, ter pogodbe med ZDA in Veliko Britanijo.

Maurice Faure obrača

Egipt naj bi bil kriv, če ne bi sprejel londonskega enostranskega diktata — Kaj dokazuje francoska politika v francoskih prekomorskih posestih?

Pariz, 29. avg. (Tanjug). Francoski državni sekretar za zunanje zadeve Maurice Faure je danes izjavil, da »francoska vlada ne bo privolila v to, da bi se pogajanja z Egiptom o sueškem vprašanju zavlekla v nedogled«.

V govoru, ki ga je imel v svojem volilnem kraju Gourdomi, je Faure rekel, da je predsednik Naser privolil v sestanek predstavnikov odbora petih očitno »pod globokim vtisom enotnosti 18 dežel na londonski konferenci«. Pripomnil pa je, da vse kaže, da

hoče Egipt samo pridobiti na času in zavleči debato o tem vprašanju. Francoska vlada v to ne bo mogla privoliti in, če bi Egipt ne hotel upoštevati načel, ki jih je sprejela londonska konferenca, bo s tem prevzel veliko odgovornost in dokazal, da ga ne navdihuje želja po mednarodnem sodelovanju. »V tem primeru bo morala Francija povzeti vse potrebne sklepe,« je rekel Faure.

Ko je pojasnjeval francosko stališče, je Faure dejal, da se splošna načela, na katerih sloni gledišče francoske vlade o sueškem vprašanju, vse od ustanovitve sueške družbe niso prav nič spremenila. »Mi ne želimo nobene ureditve sueškega vprašanja, ki bi nasprotovala koristim in časti Egipta, ni pa mogoče, da bi prišel Suez pod upravo sedanje egiptovske vlade, ki niti politično niti tehnično ni sposobna, da bi zagotovila normalno in nemoteno plovbo po prekopu.«

Maurice Faure je v svojem govoru zavrnil trditve o imperialistični in maščevalni politiki Francije v tem vprašanju. »Mar naša liberalna politika v naših prekomorskih posestih sama najočitneje ne zanika takšne obtožbe?«

Eisenhower o Suez

Washington, 29. avg. (AFP). Predsednik Eisenhower je izjavil, da ZDA odločno podpirajo zahodni predlog o Suez. V izjavi, ki jo je novinarjem prebral zunanji minister Dulles po razgovoru z Eisenhowerjem, vzpodbuja predsednik ZDA vse dežele, ki »verujejo v mednarodno pravico in pomiritev«, naj podpro zahodni načrt.

Eisenhower je izrazil zadovoljstvo, da je predsednik Naser sklenil sestati se z odborom petih, ki mu bo obrazložil predlog o mednarodnem nadzorstvu nad Sueškim prekopom. V izjavi je izrazil prepričanje, da je »nad vse pomembno, da je 18 izmed 22 na londonski konferenci sodelujočih držav izrazilo soglasje s pogoji v zahodnem predlogu o Suez. Eisenhower je dejal, da so v tem načrtu navedeni pogoji »nujno potrebni za ustvaritev zupanja, da bo ta pomorska pot internacionalizirana s pogodbo leta 1888, služila svojemu namenu«.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 30. avgusta 1956

Spremenljivo oblačno vreme, vmes zlasti v alpskem svetu kratkotrajne plohe. Temperature ponoči med 11 in 13, na Primorskem 16, čez dan do 26 stopinj C.

STANJE VREMENA

Močno jugozapadno strujanje dovalja v višinah vlažne hladne zračne mase v področje Alp in s tem povzroča oblačno vreme.

Ves egiptovski narod je trdno na strani predsednika Naserja v obrambi egiptovske suverenostne pravice na Sueškem prekopu. Tudi žene so se množično prijavile v narodnoosvobodilno vojsko. Na sliki žene iz kairskega predmestja, ki so prvič v življenju segle po puškah

Spogajnanji

Egiptovski odgovor deželam, zastopanim v odboru petih, je prežet s težnjo, da bi s pogajnanji pravilno in mirno poravnali suezski spor. Kairo je privzel v razgovore s predstavnicami teh dežel, toda brez obveznosti za eno in drugo stran. Smisel odgovora je približno tale: sestanek, bržčas v Kairu, nikakor ne bi mogel obravnati samo Dullusovega načrta, ki ga Egipt odklanja, marveč naj bi omogočil široko izmenjavo mnenj in razpravo o poteh za izhod iz sedanjega položaja. Zdej mora izreči svojo besedo odbor petih. Od njega je zdaj odvisno, ali in kdaj bo odpoval v Kairo, da se z egiptovsko vlado sporazume in ustvari podlago za sprejemljiva nadaljnja pogajanja.

Predsednik Naser v svojem odgovoru ni pustil niti sence dvoma o pravičnosti Egipta, da bi poravnali suezski spor s pogajnanji. Še več, pomirljivost odgovora in dobra volja, da bi se pogajal s skupino petih dežel, ki zagovarjajo egiptovskemu nasprotno stališče, samo kaže na to, da je pomiritev takšnega razpoloženja pri zahodnih deželah v začetku suezske krize povzročilo nepotrebno zaostritev. To je samo nov izraz mirilne politike evropske vlade tudi v mednarodnih stikih, v tem ko je stališče nekaterih zahodnih dežel nasproti Egiptu čisto dohivalo oblike pritiska, katerim se ponekod še zdaj nečelo odpovedati.

Egipt se je torej aktivno in pozitivno postavil na stališče razgovorov. Pogovori ni postavil, pač pa je dovolil izraziti svoje gledanje o namenu Menziesovega poslanstva. Če bo odbor petih sprejel odgovor Kaira, je prav, da se bodo predstavniki egiptovske vlade in petih dežel sestali in razgovarjali. Samo ta ugotovitev, čeprav vpliva trenutno bodrilno, pa ne dopušča sklepa, da bodo pogajanja lahka že zato, ker bo prišlo do njih. Potreba bo mnogo dobre volje in razumevanja, da bi premostili tiste glavne razlike med polnopravnimi lastniki Suezskega prekopa in nekaterimi njegovimi uporabniki, zagovorniki zahodne teze o poravnavi spora.

Predvsem tako imenovana večina na londonski konferenci, katere gledačec naj bi zdaj tolačil odbor petih, vsaj za zdaj menda ni pripravljena sprejeti nacionalizacijo Suez kot dovršeno dejstvo, marveč se ukvarja samo z mislijo o internacionalizaciji kot edinem načinu, da bi zagotovili svobodno plobo, in sem štejejo tudi vse pravice in koristi mednarodne skupnosti. Egipt pa se nikakor neče odpovedati svojim suverenostnim pravicam, ki mu pripadajo kot deželi, na katere ozemlju je Suezski prekop. Gledišča se torej močno razlikujejo in zato je nujno potrebna od strani to bistveno razliko, da bi lahko nadaljevali pogajanja in dosegli mirno poravnavo spora.

Tudi to ni izključeno, če bodo nadeženci pogajanj prežeti z enako težnjo, da bi namreč samo s pogajnanji poravnali spor in uredili vsa vprašanja v zvezi s svobodno plobo po prekoppu. Pri tem jim lahko pomaga vse tisto, kar je kot ideja pozitivno in sprejemljivo v znanih načrtih, zlasti pa egiptovski protipredlog.

Egipt zahteva, naj spoštujejo njegove suverenostne pravice. Pripravljen je zagotoviti svobodno plobo in sklicati konferenco vseh uporabnikov prekopa ter podpisnikov carizgatske konvencije iz leta 1888, da bi konvencijo prilagodili dahu in potrebam naših dni. Egipt lahko popusti glede nekakšnega mednarodnega samo toliko, da bi privolil v ustanovitve posvetovalnega odbora, ki bi dajal nasvete egiptovski upravi v zvezi s svobodno plobo, in naposled, če bo Zahodni sprejel njegove predloge, je Egipt pripravljen sodelovati na konferenci OZN o vseh vodnih poteh mednarodnega pomena (in ne pa samo o Suezju). Ta del posla bo vsekakor najtežavnejši, ker je od njega odvisno, ali bodo odstranili tisto bistveno razliko v glediščih o pravici Egipta, da nacionalizira Suezski prekop.

Drugo vprašanje je, kakšen namen ima lahko poslanstvo odbora petih. Jasno je, da razgovori v Kairu ne morejo biti sami sebi cilj in da tudi ni misliti na to, da bi dosegli končne uspehe. Ti razgovori bi lahko bili samo ugodna prilika, da bi poskusili doseči sporazum pozneje, na širših pogajanjih o dokončni ureditvi suezskega vprašanja. Tema stiku koristijo tudi stiki drugih dežel z Egiptom. Na te stike je treba gledati kot na sredstvo, da bi s pogajnanji odpravili nesoglasja med nekaterimi zahodnimi deželami in Egiptom glede bistva suezskega spora. S tem je tesno povezano tudi vprašanje pristojnosti odbora petih, ki bo v Kairu vsekakor zagovarjal tezo osemnajstih dežel, ustanoviteljev odbora petih. Ta odbor ne bi mogel sprejeti nobenih sklepov, ki bi vezali vse uporabnike prekopa, ker bi to pomenilo, da si lasti pravice ostalih zainteresiranih dežel. To bi namreč oteževalo pravilno in mirno poravnavo spora. Odbor petih lahko samo izmenja mnenja z egiptovsko vlado, vsi uporabniki prekopa pa bi morali na novi mednarodni konferenci povedati, kako gledajo na poravnavo suezskega spora in s tem na takni konferenci bi lahko sprejeli dokončne sklepe.

Odgovor egiptovske vlade puzča odprta vrata za pogajanja in izraža željo egiptovske vlade, da bi sporazumno uredili suezsko vprašanje. Takšna želja prevladuje v sedanjem trenutku tudi v ostalih zainteresiranih deželah, kjer vzbujajo upanje, da bo moč suezski spor poravnati tako, da bi vsi vključili suverene pravice Egipta z zagotovitvijo svobodne plobe, kar je v interesu mednarodne skupnosti.

D. Trajlovič

CK KPSZ O PREPOVEDI KP ZAHODNE NEMCIJE

PO POTI NACIZMA

Ukrep, ki onemogoča miroljubno združitev Nemčije in uvod v obnovo revanšne militaristične politike

Moskva, 29. avg. (TASS). — Centralni komite Komunistične partije Sovjetske zveze je objavil izjavo v zvezi s prepovedjo Komunistične partije Nemčije. V izjavi je rečeno, da smatra CK KP SZ prepoved KP Nemčije za »protiljudski ukrep«, s katerim so poteptane osnovne pravice in svobodine nemškega naroda in kateri cilj je zadušiti miroljubne sile in okrepiti agresivni nemški militarizem. CK KP SZ meni, je rečeno nadalje v izjavi, da to ni osamljen ukrep v politiki zahodnonemških vladajočih krogov, marveč »člen v splošni verigi ukrepov, katerih cilj je spreminiti Zahodno Nemčijo v militaristično državo, kar vodi k zaostrovanju mednarodne napetosti.«

V izjavi je poudarjeno, da ta ukrep nasilja in prodiranja reakcije in napada reakcije in militarizma na demokratične sile v Zahodni Nemčiji nalaga Centralnemu komiteju KP SZ, da izjavi pred mednarodno javnostjo, da so ukrepi zahodnonemških oblasti usmerjeni na pot, po kateri so se razvijali dogodki v zvezi s upostavitvijo fašističnega režima v Nemčiji. Izjava pripominja, da so se tudi takrat začele priprave na revanžno vojno z uničevanjem

demokratičnih organizacij nemškega naroda, CK KP SZ prihaja do sklepa, da ubirajo vladajoči krogi Zahodne Nemčije zdaj »isto pot, po kateri je hodil nemški nacizem«, in imenuje v svoji izjavi »šramotno in nedopustno dejstvo to, da so dejavnost KP Nemčije razglasili za protustavno v času, ko lahko fašistične in militaristične sile v Zvezni republiki Nemčiji nemoteno delujejo in ko je njihovo delovanje priznано za zakonito in ustavno.«

Centralni komite KP SZ opozarja na to, »je rečeno v izjavi, »da teroristične akcije zahodnonemških oblasti surovo izpodbujajo enodušne sklepe držav protihitlerjevske koalicije, ki so ugotovile, da je demokratizacija Nemčije glavni pogoj za njeno povojno ureditev.«

Treba je z vsi resnostjo podariti, je rečeno nadalje v izjavi, da prepoved KP Nemčije, ki se je dosledno borila za ponovno združenje Nemčije, onemogoča združenje Nemčije na miroljubni in demokratični podlagi. Izjava CK KP SZ ugotavlja, da je vlada Zahodne Nemčije s tem ukrepom dokazala, da nasprotuje združitvi Nemčije z zblizanjem in pogajnanji

TUDI TO V ZVEZI S SUEŠKIM SPOROM

EGIPT JE NAŠEL POMOČ

tudi svoji obrambi pred zahodnim gospodarskim pritiskom

Kairo, 29. avg. (Tanjug). Po podatkih egiptovske carinske uprave se je smer gibanja egiptovske zunanje trgovine lani v primerjavi s predlanskim letom znatno spremenila. Ta težnja je prišla do izraza tudi v prvi polovici letošnjega leta, zlasti v zvezi s suezsko krizo. Najvažnejša sprememba je povečanje egiptovskega izvoza v zahodnoevropske dežele in LR Kitajsko. Vtem ko je odpadlo predlanskim na te dežele 14% egiptovskega izvoza,

je narasel ta delež lani na 26,5%. Kar se tiče uvoza v Egipt, se je dvignila Češkoslovaška od lani na letos z osmega na četrto mesto, LR Kitajsko z desetega na peto, Sovjetska zveza pa s sedemnajstega na deseto.

Hkrati se je povečala trgovinska menjava Egipta z arabskimi deželami, zlasti s Sudanom. Izvoz v Sudan je narasel za dva milijona egiptovskih funtov, izvoz pa približno za en milijon. Da bi razvil gospodarske stike

s to deželo, je sprožil Egipt te dni nove predloge za zavarovanje svoje valute.

Glede uvoza iz Egipta je bila Indija lani na prvem mestu pred Francijo, ZDA in Japonsko. Zato pripisujejo egiptovski gospodarski krogi velik pomen nedavno sklenjenemu sporazumu med Indijo in Egiptom, da se bodo zaradi blokiranja egiptovskih terjav v Veliki Britaniji v gospodarskih stikih med obema deželama ognili plačilom v angleških funtih. V istem smislu opozarjajo na sklep Japonske, da bo dala Egiptu, iz katerega uvažajo mnogo bombaža, na razpolago dva milijona dolarjev za kritje sedanjih potreb egiptovske zunanje trgovine. V Kairu pričakujejo, da bo Japonska ponudila Egiptu nove dolarske zneske v iste namene.

Egipt je dosegel sporazum tudi s Kitajsko o plačilih v švicarskih frankih namesto v angleških funtih. Razen tega je dala Saudska Arabija Egiptu na razpolago 10 milijonov dolarjev za olajšanje zunanjetrgovinskih operacij in za povečanje valutnih rezerv.

Ko tukajšnji gospodarski krogi opozarjajo na nepravilnosti in brezpravni gospodarski pritisk Velike Britanije na Egipt, opozarjajo, da je vlada takoj ukrenila vse potrebno, da bi prebrzdala nastale težave in da je sklenila z več deželami ustrezne pogodbe. V uradnih krogih izražajo optimizem in prepričanje, da bo Egipt kos sedanjim problemom zunanje trgovine in njene prerasmeritve.

Sukarno pri Vorošilovu in Bulganinu

Moskva, 29. avg. (TASS). Predsednik indonezijske republike dr. Ahmed Sukarno je danes obiskal predsednika Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Klimenta Vorošilova. Na sprejemu so bili tudi člani spremstva predsednika Indonezije, od Sovjetov pa zunanji minister Sepilov in drugi visoki sovjetski funkcionarji. Razgovori so potekali v prisrčnem in prijateljskem vzdušju. Zatem je predsednik Sukarno obiskal tudi predsednika vlade Nikolaja Bulganina.

Z VSEH STRANI SVETA

POLJSKA PODPORA ŽRTVAM NESREČE V CHORSZOWU

Varišva, 29. avg. (Radio Varišva). Ministrstvo za premogovno industrijo je dodelilo denarno podporo družinam rudarjev, ki so se ponesrečili v rudniku Chorszowu. Razen podpore v znesku šestmesečnih zaslužkov so družine dobile še po 10.000 zlotov in za vsakega otroka še po 4000. Družine žrtv imajo pravico tudi na rudarske življike nakaznice, vдовe pa pravice do pokojnine in otroške določke do polnoletnosti otrok. Zveza rudarskih sindikatov in združena premogovna industrija sta prav tako podprli družine ponesrečenih rudarjev.

ZAHODNA NEMCIJA VOJAŠKA LETALA IZ ZDA

Düsseldorf, 29. avg. (AFP). — ZDA bodo nemudoma poslane novemu zahodnonemškemu letalstvu 538 lovskih letal in izvidnikov na reaktivni pogon letal F-4E in F-4F. Ta letala bodo dohvačena v delih in bodo sestavljena v neki letalski tovarni v Bremenju. Ta tovarna bo v kratkem prevzela tudi dele 26 ameriških helikopterjev tipa H-21, ki so prav tako namenjeni zahodnonemški vojski.

NIZOZEMSKA RACIONIRANJE BENCINA

Haag, 29. avg. (AFP). — Nizozemski gospodarski minister je izdal ukrepe, s katerimi naj bi racionaliziral porabo bencina in drugih nafinskih derivatov. Ti ukrepi so bili naj potrebni sprito možnosti, da nastane zastoj v trgovini s petrolejem, oziroma da ta celo preneha zaradi suezskega vprašanja. Podobno so ukrenili v Veliki Britaniji že pred nekaj tedni.

FRANCIJA ZNANSTVENA ODPRAVA NA GROENLANDIJO

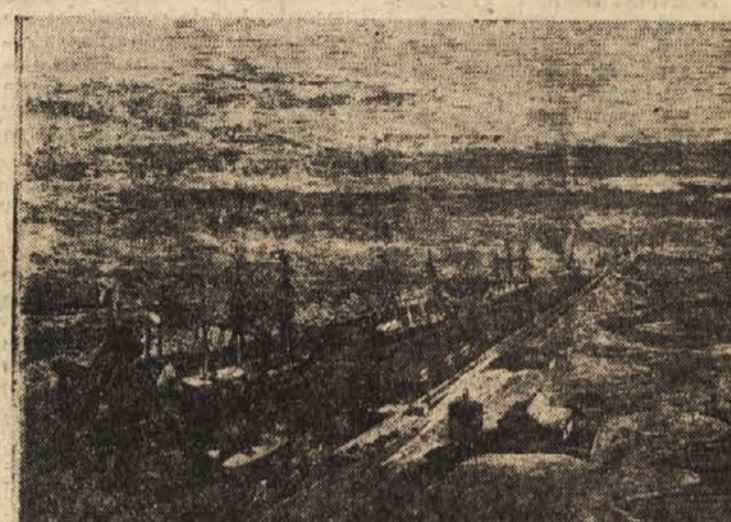
Pariz, 29. avg. (Reuter). — Neke francoske znanstvene odprave je da-

JAPONCI v precepu

Tokio, 29. avg. (AFP). Predsednik japonske vlade Ičiro Hatoyama danes ni hotel komentirati včerajšnje indirektno Dullusove izjave, da se bodo ZDA dokončno polastile otoka Okinava, če bi Japonska Kurilske otoke prepustila Sovjetski zvezi. Predstavnik vlade pa je izjavil, da Dullusova izjava ne bo povzročila nobene spremembe v japonski politiki o teh teritorialnih vprašanjih. Pripomnil je, da je ta izjava še bolj povečala upanje na potovanje japonskega ministrskega predsednika v Moskvo in da krepi japonske pozicije.

Nekateri drugi japonski funkcionarji pa so se postavili na ostrejšo stališče. Minister za kmetijstvo Kono, znan po svojih zadnjih uradnih stikih z Moskvo, je izjavil, da ga je Dullusova izjava presenetila. Če je ameriški zunanji minister res dal takšno izjavo, kakršno mu pripisujejo, je rekel Kono, tedaj mora japonska vlada znova proučiti svoje stališče. Tudi pomočnik zunanjega ministra Hatovagi je bil presenečen sprito Dullusove izjave in je izjavil, da se očitno razlikuje od ameriškega tolmačenja v San Franciscu sklenjene mirovne pogodbe.

Na koncu izraža izjava CK KPSZ prepričanje, da se bodo nemški komunisti, zvesti koristim svojega ljudstva in skupaj z vsemi sloji nemškega prebivalstva tudi nadalje borili za mirno in demokratično pot razvoja Nemčije in da bodo v tem boju zmeraj deležni toplih simpatij in podpore sovjetskega ljudstva.

Ob začetku plobe po Suezkem prekoppu leta 1869. Na sliki: prve ladje na prekoppu

Draginja v ZDA

Po zadnjih uradnih podatkih je zajela tudi že blago široke potrošnje

New York, 29. avg. (AP). Po podatkih urada za delovno statistiko je zadnji čas prišlo do porasta življenjskih stroškov v ZDA, ta teden zabeležil skok cen pa zajema dolg seznam predmetov — od kave govedine in lososa do sintetičnih vlaken in televizijskih aparatov. Naraslanje cen različnih surovin: jelka, starega železa in molibdena, kakor tudi orodnih strojev in kemikalij obeta nadaljnjo podražitev blaga za široko potrošnjo. Biro za delovno statistiko pripisuje naglo naraščanje življenjskih stroškov nenavadno visokim cenam nekaterih vrst presnega sadja in povrtnin. Za nekatere podražitve trdijo, da so večidel sezonskega značaja. Za cene ostalih predmetov pa tega ne moremo reči. Biro posebej opozarja na dva dogodka, ki sta se pripetila ta teden in ki obetata nadaljnjo podražitev različnih oblačil. Na avkicijah volne za novo sezono v Avstraliji so bile cene za

5% višje kakor v juniju. Na drugi strani je družba »Dupont« zvišala za 10% cene nekaterih sintetičnih vlaken, ki jih uporabljajo v tekstilni industriji.

Poročilo urada za delovno statistiko pravi, da tudi čedalje bolj naraščajo cene različnih aparatov za gospodinjstvo. Cene hladilnikov in električnih kuhinjalov bodo narasle za 10 do 30%. Aparati za pranje perila se bodo podražili za 5 do 9%. Televizijski aparati pa so se že podražili za 5%. Izdelovalci pohištva trdijo, da se bodo podražili tudi njihovi izdelki zaradi podražitve kemikalij. Jeklarne že visokokvalitetno staro jeklo plačujejo za 6% draže in molibden približno za 7% draže. Na koncu poročila je rečeno, da bo podražitev določenih surovin v zadnjem času prizadela številne industrijske panoge in bo to občutili v trgovini na drobno šele po določenem razdobju.

Protest, ki ni zalegel

Nezaželena diplomata sta bila odpoklicana iz Kaira — Nadaljnje aretacije med tuji in domačini

Kairo, 29. avg. (Reuter). Vlada je obvestila sinoči angleško veleposlaništvo v Kairu, da smatra dva angleška diplomata za nezaželena in da morata zaradi tega zapustiti Egipt. Gre za veleposlaniškega tajnika za trgovinska vprašanja Jamesa Fluxa in za tajnika, pristojnega za izdajanje vizumov, Johna Govea. Imeni obeh angleških diplomatov omenjajo v zvezi z aretacijo članov vohunskega omrežja, ki so ga prejšnji dan odkrili v Kairu. Predstavnik angleškega veleposlaništva je v tej zvezi izjavil, da veleposlaništvo ni zapleteno v to početje in da protestira proti ukrepu egiptovske vlade.

Pozneje so sporočili, da je Foreign Office odpoklicala oba diplomata. Na egiptovski strani trdijo, da so v zvezi z razkrinkanim vohunskim omrežjem aretirani angleški novinarji priznali, da so pridobivali agente in so tudi izdali njihova imena. V Kairu trdijo, da so priznali, da je bilo njihovo početje naperjeno proti varnosti Egipta in da jim je bilo naročeno, naj zbirajo informacije vojaškega in gospodarskega značaja ter navezujejo stike z bivšimi egiptovskimi politikmi.

Ravnatelj urada za informacije Abdul Kader Hatem je sinoči izjavil, da so aretirali še nekaj članov vohunskega omrež-

ja. Med preiskavo so izvedeli za nadaljnje ljudi, ki so sodelovali v tej zaroti.

Polkovnik Hatem imen in podrobnosti o ljudeh, ki so jih večeraj aretirali, ni hotel navesti. Rekel je, samo, da bodo imena osumljencev, med katerimi so Egiptani in tuji, sporočili šele po preiskavi, ki se nadaljuje pod osemih nadzorstvom glavnega državnega tožila. Hatem je tudi rekel, da egiptovski zakon ne dopušča, da bi tuji odvetniki zagovarjali take obtožbene pred egiptovskim sodiščem, »da pa jim bo v tem primeru to nemara dovoljeno.«

Pred represalijami v Londonu

proti egiptovskemu veleposlaništvu zaradi ukrepov proti britanskim vohunom v Kairu?

London, 29. avg. (Tanjug). Foreign Office je danes prejel poročilo britanskega veleposlanika v Kairu Trevellyana, ki potrjuje, da je egiptovska vlada zahtevala, naj prva sekretarja britanskega veleposlaništva Flux in Gove brez odlašanja zapustita Egipt. Egiptovska vlada trdi, da sta vodila britansko vohunsko omrežje v Egiptu in da ju je izdal Swinburn, eden izmed obeh Britancev, ki sta bila predvčerajšnjim aretirana v Kairu.

Ministrski predsednik Eden in zunanji minister Selwyn Lloyd sta danes obravnavala položaj, ki je nastal po aretaciji britanskih državljanzov in izgonu obeh diplomatov. Ne izključujejo morebitnih represalij proti egiptovskemu veleposlaništvu v Londonu.

Spet incident na meji Adena

Aden, 29. avg. (AFP). Po večmesečnem premirju je danes prišlo do novega incidenta na meji med Jemenom in britanskim protektoratom Adenom. V angleškem uradnem komunikatu o tem je rečeno, da je bil z jemenske strani izvršen napad na državico Bejhan v sklopu britanskega protektorata. V Bejhanu je prišlo do več spopadov z angleškimi varnostnimi enotami.

Razdejanje, ki ga je pred nekaj tedni povzročila eksplozija večje količine dinamita nemške tovarne AEG v Callju v Boliviji. Nestišoč človeških žrtve

DOMBORCEV

PONOS VSEH SENTJANČANOV

Nekako na pol poti med Dravogradom in Slovenjim Gradcem leži majhna vasica Sentjanž, ki je bila med narodnoosvobodilno borbo središče partizanskega gibanja za bližnje in daljnjo okolico. Njeni prebivalci so se že med prvo svetovno vojno in kmalu po njej izkazali z veliko narodnostno zavednostjo. Tu je bil leta 1918 pomemben volilni shod, na katerem se je zbralo več tisoč Slovencev s Koroške in tudi drugih krajev Slovenije, zlasti s Štajerskega.

Sentjančani so ostali zvesti tradiciji. Kmalu po vdoru nemškega okupatorja so se tu začeli zbirati partizani, v vrste partizanskega gibanja pa se je vključevalo tudi vedno več Sentjančanov. Čeprav majhen kraj, je Sentjanž vendar dal preko sto partizanov, od katerih jih je padlo 33. Tu je bil nekaj mobilizacijski center partizanstva za meziško, mislinjsko in tudi dravsko dolino.

Imeti hočejo skupni dom.

Aktivnost tistih, ki so sodelovali med vojno v NOB, pa se tudi po vojni ni zmanjšala. Sentjančani so si že od nekdaj želeli, da bi si zgradili dom, v katerem bi bila dvorana za sestanke, razne kulturne in druge prireditve, kino itd. Pred drugo svetovno vojno in tudi še po njej so za to uporabljali le šolo, katere razredi pa so sedaj postali premajhni. Misel na dom jim ni dala

miru. Leta 1953 so se dokončno odločili: zgraditi dom za vsako ceno. Ko je bil v Mežici velik partizanski miting, se ga je udeležilo iz Sentjanža tudi precej partizanskih patrol. In to so na poti v Mežico opravile pravo partizansko nalogo: ustavile so se skoraj pri vseh hišah v okolici Sentjanža in agitirale za zbiranje sredstev, s katerimi bi lahko postavili bodoči dom borcev.

Zavest skupnosti kot v času borbe.

Uspeh ni izostal. Domačini so darovali za več milijonov dinarjev lesa, mnogo pa so ga prodali zelo poceni. Zveza borcev je predelani les prodala in tako dobila osnovni kapital za gradnjo. Priredila je tudi dve veliki tomboli v Dravogradu, na krajevni praznik, 11. julija, pa v Sentjanžu veliko veselico. Tudi izkupiček vseh teh prireditev je bil namenjen za gradnjo novega doma. Vsak član ZB se je obvezal, da bo opravil 50 prostovoljnih ur, kar so kasneje več kot presegle. In morda, kar je poglavito: vsa akcija je bila v rokah trdnega organizacijskega vodstva ZB in njegovega predsednika Francija Barta ter tajnika tovariša Mrzela. Ovir ni bilo malo, zavest skupnosti pa jih je premagala.

Graditi so začeli šele pred dobrim letom.

Lopate za prve temelje so zasadili 23. aprila 1955. Odtlej je delo naglo potekalo. Vsi so pomagali. In kar neverjetno se sliši: Dom borcev je bil zgrajen v pitnem letu, zadnja dela so opravili zvečer pred krajevnim praznikom.

Otvoritev doma je bila naslednji dan. Zbrali so se vsi, saj je bil to za vse Sentjančane morda njihov največji dan. Vsem je sijal ponos iz oči, in ne zaman: menda ga ni na Slovenskem kraju, ki bi se lahko ponašal s takšnim Domom borcev, kot ga imajo v Sentjanžu. V njem je dvorana za kakih 350 ljudi. Sprejaj je velik oder, pred katerim je celo pravi prostor za manjši orkester. Zadaj je precej velik balkon, za katerim je kabina za kinoprojektor. Vse je moderno urejeno, razsvetljava je neonska. Razen tega ima Dom tudi velike kletne prostore, v katerih bodo

sedaj dogradili moderno kegljišče. Tu bodo imeli tudi dva klubska prostora, avtomobilsko garazo in garderobe.

Obenem z otvoritvijo Doma borcev pa so Sentjančani opravili tudi svojo pietetno dolžnost: odkrili so spominsko ploščo na novozgrajeni stavbi, na kateri so vklesana imena vseh tistih Sentjančanov, ki so žrtvovali svoja življenja za svobodo. Ob misli nanje so začeli graditi Dom borcev, ki je padlim junakom najlepši spomenik, vsem Sentjančanom in bodočim rodovom pa svetilnik v bodočnost.

C.

Slovenski študenti agronomije in gozdarstva v praksi na koroških slovenskih kmetijah

Celovec, konec avgusta — Dva meseca že žive po slovenskih kmetijah na južnem Koroškem slovenski študenti agronomije in gozdarstva in dijaki srednje kmetijske šole iz Maribora. V nedeljo so se z vseh strani pripeljali v Celovec. Z njimi se preživeli nekaj lepih ur ob Vrbskem jezeru. Mnogi so mi pripovedovali, kako žive in kaj počno na slovenskih kmečkih domovih v Bilčovsi, v Kajzazah, Bilnjovski, Mošenici, Priblah, Sentgandolfu, Mokrinjah, Blatu, Borovju, v Ročici, Mačah, Svečah, na Polani, v Plajberku, Radišah, Encelni vesi, Veselah, na Dobu, v Rutah in Vidri vesi.

Letos je v praksi na koroških slovenskih kmetijah 24 študentov in dijakov, 13 iz agronomске in gozdarske fakultete v Ljubljani in 11 iz srednje kmetijske šole v Mariboru. Po dva in pol meseca bodo preživeli na kme-

Tri dekleta padla v Savinjo

Minulo nedeljo, 26. avgusta dopoldne so se tri mlada dekleta vračala z obriranja hmelja. Pod Letušem so šle vse tri hkrati čez nezavarovano brv, ki drži prek deroče Savinje. Sredi brvi je vse tri zajela tako močna vrtoglavlja, da so popadale v Savinjo. Dve dekleti sta se kmalu rešili iz valov, vtem ko je 23-letna Alojzija Volk, doma iz Raven pri Soštanju, utonila. Njeno truplo so še istega dne potegnili iz vode.

Zakaj ni bila brv čez Savinjo predpisano zavarovana in kdo je odgovoren za varnostne ukrepe?

R A Z P I S

Na podlagi 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti (Ur. l. FLRJ 51-53) in 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ 34-53) razpisuje komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Piran

mesto direktorja trgovskega podjetja »JADRO«, Piran

Pogoji: Višja strokovna izobrazba in 3 leta prakse v stroki ali popolna srednja šola in 10 let prakse v stroki ter strokovni izpit ali nepopolna srednja šola oziroma strokovna šola in 15 let prakse v stroki ter strokovni izpit.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom strokovne usposobljenosti dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Piran najkasneje do 7. septembra 1956. 3277

S »Cimeronsko rožo« v Portorož in nazaj

Je mlada, lepa, rada je vesela, največja strast pa ji je streljanje.

Kdo je to? Kdo drugi, če ne »Cimeronska roža«? Imeli smo srečo, da se je z nami peljala v avtobusu. V filmu, v katerem igra glavno vlogo, je sicer zgoljna, med nami pa je bila bolj molčeča. Verjetno jo je že utrudila enoletna turneja po Sloveniji. Spotoma je mirovala v svojem zaboju, mi pa je tudi nismo nadlegovali. Saj razumete: ljudje od filma niso kar tako, človek ima pred njimi neko spoštovanje; če je pa še »Cimeronska roža« povrh, je to toliko bolj razumljivo.

V Portorož smo srečno prispele. Zabojček, v katerem je roža »odložila«, so naložili na voziček, mi smo se pa brez izvoščaka razkropili na vse strani, vsak zase in vsak s svojim ciljem.

ALI SE NISMO ZMOTILI?

Jutro. Lepo obmorsko jutro. Mestece je še zaspano. Minula noč je bila polna doživljanja. Vse je tiho, še najbolj pa priroda, ta večna zaščitnica zaljubljenec. Nič noče izdati, kaj vse se je dogodilo v prejšnji noči, le smehlja se — ona že ve zakaj — in radovedno opazuje, kdaj se

bodo njeni varovanci prikazali iz prijaznih vil in hotelov. Tu in tam leži na cesti ali v prahu utrgan cvet. Uveli so in pohojeni.

Portorož! Koliko sonca ti je dalo nebo, koliko morja in lepote, le roke, ki bi te urejevala, ni od nikoder. Plaža s čudovito mikvo, za katero bi se kje drugje stepli, imata podobo, kot da bi hudič po njej plevel sejale in Bakhus uganjal svoje norčije. Nikogar ni, da bi z grabljicami ali s čim drugim pogladil tvojo površino in izruval rastlinje, ki je vse drugo prej ko cvetje. Nasadi, nekoč lepi in vabeči, se izpreminjajo v nasade plevela. Izjema je le osrednji nasad pred »Jadrano«.

Ali smo res v Portorožu? Ali se nismo zmotili in prišli v Portoplevel?

MED »SOLINARSKO RAJO«

Bogati zajtrki v bifeju »Jadrana« so molče zaužiti. Vsi ti molčeči ljudje so hudo zamišljeni. Točno ob šestih vstanejo in se odpeljejo proti solinam. Zveč, da so ljudje iz filmske ekipe, ki snema film »Kruh in sol«. Da je tako, se kmalu prepričamo, ko zagledamo med njimi tudi režiserja Capa. Na misel nam pride »Cimeronska roža«, ki se

je vtihotapila k nam v avtobus na vožnji iz Ljubljane. Ali bi se tudi nam posrečilo kaj takega?

Se pelje. Dopoldne niso snemali, ker jim tega sonce ni privoščilo. Popoldne so imeli več sreče.

Film »Kruh in sol« pripoveduje o solinarski raji, ki z muko in trpljenjem služijo vsakdanji kruh. Med temi reveži sta tudi Manuel (Boris Kralj) in njegova žena (Mila Kačičeva). Ta dva naša igralca igrata v filmu zanimiv zakonski par; vsako leto aprila odhajata z drugimi vred na soline in se v oktobru vračata domov. Že šest let je tako. Tamkaj ne prisluzita le denarja, Manuelova žena dobi vsako leto tudi po enega otroka. Tako gre iz leta v leto. In ko se solinarji na pomlad zopet znajdejo v pristanišču, da bi se vkrcali na ladjo, vprašajo začudeno Manuela: »Kaj pa je z vama, Manuel? Spet naraščaj?«

»Kaj neki! Solinarski zrak ženi dobro del« mirno odgovarja Manuel in se smehlja. Na solinam se on ne bo mučil s pekočo soljo, to dela njegova žena, ki skrbi zanj in za otroke. On le pestuje in se smehlja ženi. Manuelova žena je krepka. Veselje do življenja ji tudi hudič ne bi izgnal iz zdravih žil, trpljenju

Ob Vrbskem jezeru. Slovenski študenti agronomije in gozdarstva in dijaki Srednje kmetijske šole iz Maribora, ki so letos na praksi na koroških slovenskih kmetijah

Slavje v Grabrovcu

V partizanski vasi Grabrovec pri Metliki, bo 9. septembra pomembno slavje. Zveza borcev pripravila ob odkritju spomenika padlim borcem na Grabrovcu lepo prireditev. Odkritje spomenika bo povezano tudi z veliko gospodarsko prireditvijo v vasi, z otvoritvijo vodovoda. Zemlja dela tako pri vodovodu kakor tudi pri spomeniku so naredili vaščani sami. Malokatera vas je v občini tako napredovala z velikim prispevkom ljudstva v vasi kakor ravno Grabrovec. Vas je lepo urejena, dobili so elektriko, lepo so popravili pota, sedaj bodo dobili še vodovod in spomenik padlim. Spomenik bo stal sredi vasi, kjer bo plošča z imeni padlih žrtev, zraven bo fontana, kamor se bo stekala voda iz vodometu. Tako bodo vaščani najlepše počastili spomin padlih. Pri proslavi na Grabrovcu bosta sodelovala krajevni odbor ZB Grabrovec in občinski odbor ZB Metlika, ker bo svečanost v občinskem merilu. Sodelovala bo tudi mestna godba na pihala iz Metlike, moški pevski zbor iz Metlike itd.

To in ono iz raznih krajev

Prostovoljno gasilsko društvo v Stični je pred nedavnim proslavilo 30-letnico svojega delovanja. Ob tej priložnosti je razvil svoj prapor.

I. J.

Ravenski lovci si urejajo na Štebarskem vrhu nad Ravnami lovsko koč. Lovsko društvo na Ravnah je tudi sicer zelo delavno.

H. M.

Mladinska organizacija na Bakedu je letos precej delavna. Člani delujejo v raznih športnih organizacijah in pri kulturno-prosvetnih oddelkih. Tako so oni dan po tritedenskih vajah uprizarili Goljovo veseloigro v dveh dejanjih. Dve novice.

S. R.

ELEKTRARNA VELENJE — VELENJE

TELEFON 13

ugodno proda

6-tonsko prikolico

znamke »ADIGE«

v brezhibnem stanju

Cena po dogovoru in ogledu

3279

Nujno potrebujemo dobro ohranjen

INVALIDSKI SOBNI VOZIČEK

Ponudbe pošljite na naslov:

»PLAMEN«

tovarna vijakov in žebeljev

KROPA

3280

zna gledati v oči in ko se je treba spopasti z izkoriščevalcem in zapeljivcem mladih deklet na solinah, je ona prva, ki zabrusi svetu v oči resnico. Kaže, da Mili Kačičevi ta vloga sleži.

Ljudi od filma je zanimivo opazovati. Nekateri izmed njih so včasih že kar smešni in ubogi. »Delajo še sila važne. Nekaterim se to poda, zlasti onim, ki so že dolga leta pri filmu; smešni so le tisti, ki se tega šele uče. To so večinoma oni iz avtomobilov, ki imajo označbo »He, pa tudi iz »Se jih je nekaj. Namesto, da bi ostali taki, kakršni so, skušajo posnemati. To pa je klavrno, ker jim posnemanje ne uspeva, posrečijo se jim le vožnje z avtomobilom. Z njimi se hajkajo na vse strani in povsod, vrag vedi, ali je res potrebna taka gonja. Človek se nehoti sprašuje, kdo neki bo vse to plačal. Če film uspe, bo vse v redu, če pa ne, bo spet delovni človek tisti, ki bo moral seči globoko v žep, kot se je to zgodilo že tolikokrat z našimi filmi. Sicer pa je »Kruh in sol« koprodukcija.

NA HRIBCKU JE LEPSE

Morda je najlepši del Portoroža pobočje, kjer ima mestna vrtinaria svoje prekrasne grediče. Če naj kdo reši Portorož hudomušnega priimka, bo to prav gotovo ta lepi košček na hribčku nad Portorožem.

Sprehod med temi nasadi je pravi užitek in počitek. Sicer je tamkaj v primeri z našimi kraji že skoraj jesen, saj luščijo iz številnih dozorelih rastlin že seme, je pa še vedno lepo, saj gre število cvetlic in drugega rastlinja v tisoč. Skoda, da nam niso hoteli v pisarni vrtinaria povedati, koliko vrst rastlin imajo, uslužbenka v pisarni namreč sedi na tej številki kot kak magaciner vojnega arsenala. Ne pove je in ne pove. Pravi, da bi lahko nastala iz tega novinarska raca. Kakorkoli že, mi pravimo, da je najmanj tisoč vrst cvetja in drevja ter grmičevja.

Razumljivo je, da je med gredicami, ki so res vredne občudovanja, največ žensk. Inozemec menda ne odide iz Portoroža prej, dokler si ne ogleda vrtinaria.

Ko pobaramo dekleta, ki se vrte med nasadi nageljnov in jih s hitrico trgajo, komu so namenjeni, nam odgovore, da za miss Portorož, ki bo zvečer izvoljena pri »Jadrano«.

BORBA ZA MISS NI LAHKA

Spustimo se z natrganimi nageljni hitro s hribčka, da ne zamudimo te nevsakdanje priljubljenosti. Mračni se že. Na vrtu je veliko dehtečih nageljnov in veli-

ko lepih in mladih deklet. Te so brez nageljnov, njim jih ni treba, saj jih imajo na svojih cvetočih obrazih. Z nageljni imajo opravka moški, nekateri so z njimi prišli že na vrt. Bogvedi kje vse so jih »narabotali«? Drugi jih kupujejo. Dekleta so ta večer veliko bolj prijazna, kot po navadi, smehljajo se in pogledujejo moške globoko globoko v oči. Kdo bi jim zameril? Za nagelj, za »volilni glas« se to menda izplača.

»Tržiški« fantje igrajo, da je veselje, vse o ljubezni in mladosti, o cvetju, hrepenjenju in pričakovanju. Ozračje se nasljuje s svojevrstnim razpoloženjem. Bojan poje. Skoraj preveč osladno. No, za ta večer se kar primerno. Po vrtu zavriši. Gospodična Isabelle Corey, francoska filmska igralca, ki igra v »Kruhu in soli« glavno žensko vlogo, je tudi prišla. Smehlja se. Ona že ve zakaj. Nageljni gredo v prodajo, da je veselje in mnogo njih roma v naročje lepe, sedemnajstletne Isabelle. Delovni kolektiv znanega ljubljanskega podjetja je tudi na vrtu. V njem sta tudi Micka in Nežka, katerima se oči povesijo, ko moški iz kolektiva kupijo za dva tisoč dinarjev nageljnov in jih pošljejo Isabelle. Natakari Jan lovi po vrtu ljubljanskega promenadnega leva, ki mu je lani v »skavarni Evropa« po francosko izgnil izpred nosa, ne da bi plačal 940 dinarjev za popito vino in za pokajene cigarete. Iz rok mu

strga velik šop nageljnov, namerjenih Isabelle. Naslednjega dne jih bo vnovič in račun bo z obrestmi vred plačan.

No, Isabelle je bila tudi brez teh nageljnov izvoljena. Kraljico Portoroža so potem svečano spremlili na okrašen ladjico. Sledila je častna vožnja po morju.

Drugi dan so imeli besedo osli. Tekmovali so v vpregi in brez nje. Veselo, je bilo to tekmovanje, zmagovalci so se po končani tekmi pomešali med gledalce in se med njimi počutili lepo domače.

Se marsikaj bi bilo povedati, ker pa nas prijazni Slavnikov šofer kliče, se moramo posloviti od Portoplevela, oprostiti, od Portoroža. Z nami vred je »vstopila« tudi »Cimeronska roža«. Molčeča je in »nahodna«. Revica je od pete ure zjutraj do štirih popoldne stala do »gleznjev« v vodi. Ljudje od »Letnega kina« so jo zjutraj položili pred »Jadrano« bife in je niso umaknili, ko je padal dež. Okoli »Rožec« v zaboju se je napravila mlaka, ki ni shlapela ves dan.

Peljemo se proti Crnemu Kalu. Lepi Jadran se umika našim očem. Pogled na Trst nas zbada v oči. Zdrknemo sami vase. Vsak zase, vsak s svojo mislijo in doživljanji, ki mu jih je strel radodarni Jadran iz svojega naročja.

Jože Bon

Vsak čas bodo odrinili na soline, kjer bodo »garali in se spopadli z življenjem«. Šlo bo zares: za zasluzek, za ljubezen in za življenje. Med temi trpni so tudi Manuel (Kralj) s svojo ženo (Kačičeva) in Marina (Isabelle Corey). Slika nam kaže njihovo razpoloženje. Zakoncem življenje ne pride do živga, teže je Marini, ki gre »na roboto«, da si prisluzni čoln, starega ji je pred dnevi potopil vihar

Poskus zblížanja in soočenja

PRVI FESTIVAL JUGOSLOVANSKE POEZIJE NA PLITVIČKIH JEZERIH JE DOSEGEL NAMEN

Zvoki fanfar so izvenili, močnarji so umolkili, z drogov so smeli slavoslovne zastave. Dvatisočetni gledalci jugoslovanskih pesnikov so je razlo. Končan je prvi festival jugoslovanske poezije.

Zdaj, ko so na Plitvičkih jezerih utihli pesniki-recitatorji, ni odveč ugotoviti, da je prvi jugoslovanski pesniški festival uspel, da je pobuda zagrebške založbe »Lykos« bila na mestu in da kaže v prihodnje podobne prireditve že organizirati.

Na festivalu so se abrala vrsta predstavnikov jugoslovanske poezije od najmlajših do najstarejših živih pesnikov. Kakšen je bil namen tega festivala? Bolj kot za analizo sodobnega ustvarjanja in revije povojne jugoslovanske pesniške besede, je šlo za neposredno seznanitev pesnikov, za izmenjavo mnenj o pesniškem ustvarjanju ter napoved za prihodnje pesniške hotenja in smeri v naši državi. Za pobuda prireditelja, da bi na festivalu sodelovali tudi predstavniki poezije iz tujine, ni bila uresničena. Glede na to, da je bil plitviški festival prva tovrstna povojna prireditev v Jugoslaviji, je ta pomankljivost umljiva. Vsekakor pa bo treba v prihodnjih letih na festivalih zagotoviti udeležbo zlasti naprednih pesnikov iz tujine.

Festival je potekal v živahnem in prijateljskem vzdušju, lepote Plitvičkih jezer so mu za to dajale še posebno mikavno inspiracijo. Šest dni, kolikor je ta manifestacija jugoslovanske poezije trajala, so udeleženci izbrali za branje lastnih del, za pogovore in razprave in slednjič za prirejanje literarnih večerov v bližnjih krajih. Vsekakor so bile najbolj zanimive debate, ki jih je uvedel Zlatko Tomičić z referatom, v katerem je govoril o različnih smereh, generacijah in nacionalnih šolah, h katerim pesniki pripadajo, nadalje o pojmu poezije, o raznorodnosti pesniškega ustvarjanja, o ljudski in umetni poeziji, o kritiki poezije, o tradicijah, o vplivih, o tako imenovani pismenosti in nepismenosti v poeziji itd. Referant je s to panoramo problemov vzbudil dovolj zanimanja, pa tudi nemalo ugovorov. Mladi srbski kritik Predrag Palavestra je izrazil obžalovanje, da na festival niso bili povabljeni esejisti in kritiki, saj bi ob njihovi prisotnosti bili ti pogovori neprimerno bolj zanimivi in tehtni. Temu mnenju so se pridružili nekateri pesniki, med njimi Vasko Popa, ki je hkrati poudaril, da je treba negovati idejo festivalov, saj gre tako za najboljšo seznanitev posameznih ustvarjalcev, kot tudi nacionalnih poezij. Vsa ta mnenja so pesniki-udeleženci festivala ob koncu izrazili v skupni zaključni izjavi.

Razumljivo je, da se je v zadnjih enajstih letih razvijala poezija po posameznih republikah skladno z razvojem umetniškega in kulturnega življenja, da je torej raslo šest dokaj sorodnih poezij, ki pa so s specifičnimi občutji in izrazi kazale tudi svojo izvirnost in svojskost hotenj. Vendar je festival pokazal enotnost duha jugoslovanske poezije, ki se kaže tako v tematiki, kot tudi v težnjah po novih izraznih možnostih. Ne glede na to, da se zlasti v Srbiji in na Hrvaškem kažejo v pesniškem ustvarjanju diskrepance, da so neredke tudi težnje po ekstremnem, tako imenovanem modernističnem pesniškem izrazu, je vendarle jasno, da gre v skrajni konsekvenci — in to so pokazali tudi pogovori o poeziji na plitviškem festivalu — le za dobro ali slabo poezijo, za nadarjenost in nenadarjenost. V tem smislu so dali mnenje o današnjem stanju v poeziji nekateri vidni naši pesniki.

Hrvaški pesnik Drago Tadijanović meni, da sodobna hrvaška poezija tako po številu predstavnikov kot po kakovosti pesniških

del kaže v kulturnozgodovinskem pogledu znaten napredek. Heterogenost in živahnost kaže, da bo zlasti mlajši rod dostojno nadaljeval tradicijo, čeprav se ji v izrazu čisto umika. O vplivih, ki nedvomno so, meni hrvaški pesnik, da so vselej bili in bodo ostali, čeprav je važnejša individualna nadarjenost, kajti čimprej

Janez Menart

Mnenje Maki Dizdara o bosensko-hercegovski poeziji zbuja pažljivost zaradi vzporeditve s prozo, ki je po njegovem mnenju v minulosti dosegla zavidljivo umetniško raven, medtem ko si je poezija v Bosni in Hercegovini šele v povojnih letih utrla pomembnejše korake. To velja zlasti za izraz, v katerem so nekateri

Ivan Minatti

bo le-ta premagala tuje elemente, tem prejšje postal izvorni izraz dominanten. Tadijanović meni, da so nekateri mladi hrvaški pesniki v zadnjih letih izrazito izrazili svoj umetniški obraz.

Zanimivo so misli srbskega pesnika Oskarja Daviča, ki meni, da naloga poezije ni v tem, da bi morala, kot to mislijo nekateri, odražati stvarnost. Poezija je kot stvarnost že odražena s tem, da obstaja, da jo vidimo, občutimo, doumevamo, gradimo. Poezija le išče motive in načine, s katerimi in v katerih bo realnost izrazila. V tem smislu gleda Davičo na sodobno srbohrvaško pesniško ustvarjanje in meni, da so uspehi neizogibni.

mladi pesniki dosegli jugoslovansko raven. S prozo je drugače: ta je že ustaljena in preizkušena.

Podobno misel glede sodobnega pesniškega izraza v današnji črnogorski poeziji je povedal Janko Djonović. Po njegovem mnenju se hotenja črnogorskih pesnikov skladajo s hotenji srbskih in to zlasti v iskanju nekega novega, sodobnega pesniškega izraza. To velja za starejšo in tudi mlajšo generacijo, ki pa jo bolj privlača abstraktnost in eksperimentiranje. Razvoj in čas bosta tudi v črnogorski poeziji ločila resnično umetniško zrno od enodnevnih pleve, od hrupa, od imitacije in poze, ki usahne in oveni čez noč kot lokvanj.

Makedonski pesnik Blaže Koneski meni, da se sodobna makedonska poezija že osvobaja folklornega stadija in išče novih izraznih možnosti, čeprav si šele zlagoma kleše izvorno umetniško podobo.

Zastopnika slovenskih pesnikov na plitviškem festivalu Ivan Minatti in Janez Menart sta govorila o tem, da v Sloveniji ni tako žgočih protislovij med posameznimi pesniškimi smermi in hotenji, ker jih veže ista umetniška in ustvarjalna težnja: jasnost misli in izraza. Zato pa so razlike predvsem v načinu interpretacije, v izbiri motivov. Zatorej raznorodna hotenja tudi ne ustvarjajo napetih situacij v pesniških krogih. Odtod poglobljena, živahna ustvarjalnost, ki se ne ponaša navzven, marveč se sublimira navznoter.

To je le nekaj mnenj. V pogovorih so pesniki izmenjali seve še dolgo vrsto misli, ki bi bile vredne širše in temeljitejše obravnave.

Tako v pogovorih, recitiranju lastnih del in s prirejanjem literarnih večerov je festival uspel in dosegel svoj namen. Morda bi pri organizaciji prihodnjih prireditev kazalo posvetiti večjo pozornost dveh stvarim: občinstvu in kritiki. Branje poezije za publiko ni pretirano atraktivno. Vendar bi se s kombinacijo glasbenih in drugih prireditev dal ta problem rešiti. In še nekaj: anahronizem, malone nerazumljiv, je, da festivalu in zlasti pogovorom in razpravam niso prisostvovali esejisti in kritiki, ki bi nedvomno pomagali k prenekanju razjasnitvi mnenj in k tehtnejšim analizam. O vseh teh pomankljivostih bo treba razmišljati, ko se bodo prihodnja leta jugoslovanski pesniki zbirali, se neposredno spoznavali in tehtali plodove svojega ustvarjanja.

Kako približati sodobno poezijo ljudstvu

»Verbofonijsko gibanje« Arthura Petronia

Na svojem enomesečnem popotovanju po Jugoslaviji se je včeraj in danes ustavljal v Ljubljani francoski pesnik, glasbenik in pedagog Arthur Petronio, neumorni popularizator poezije in ustanovitelj tako imenovanega verbofonijskega gibanja.

Kot marsikateri pesnik, se je tudi Arthur Petronio zamislil nad usodo sodobne poezije. Pariške literarne razmere so ga nenehno spodbujale k razmišljanju; v Parizu živi, piše in objavlja svoje zbirke množica pesnikov, njihova dela pa ostajajo ljudem v glavnem nepoznana, bero se skoraj izključno pesniki med sabo. Položaj pesnika — katerega ime se ni kulturnotrgovska atrakcija — ni niti najmanj rožnati; založniki so izkoristili nezanimanje za poezijo v svoje trgovske koristi. Pesniki morajo, predvsem mladi, založniku plačati ne samo efektivne stroške, pač pa tudi nagrado zato, da jim pesniško zbirko založi: čisti dobiček založnika je običajno dvakrat do trikrat večji od resničnih stroškov za zbirko. In vendar, če izide zbirka v 500 izvodih — za kar menimo, da je pri nas Slovincih že prava katastrofa — je to že velik uspeh.

Vse delovanje Arthura Petronia je en sam žilav in potrpežljiv upor proti takim razmeram in takemu odnosu do umetnosti in umetnikov; za svoj življenjski cilj si je zadal nalogo, da vsaj delno pripomore poeziji do njene resnične veljave in pesnikom do njihovih zakonitih pravic. Arthur Pe-

tronio meni, da je nujno storiti dvoje: približati poezijo ljudstvu in stopiti na prste izkoriščevalskim založnikom. V ta namen je ustanovil in si zdaj prizadeva, da bi po vsej Franciji razširil že omenjeno verbofonijsko gibanje.

V čem je bistvo Petroniove verbofonije? Preprosto povedano, bi lahko rekli: v vrnitvi poezije k njenim nekdanjim vironom, k pevnosti oziroma k melodični recitaciji. Arthur Petronio je mnenja, da mora biti poezija tudi danes kar se da tesno povezana z glasbo. Ker je sam pesnik in glasbenik, je skušal tudi zamisliti tudi konkretno realizirati. Vrsti pesim najrazličnejših francoskih pesnikov, predvsem mlajših, je napisal glasbeno spremljavo, ki ima zelo širok razpon izraznih možnosti, od skoraj zborovskih skladb do zborovske in individualne recitacije, ki ji daje spremljavo nekega instrumenta komaj zaznavni polton, vendar dovolj izrazit, da podčrta in poudarja glavno, največkrat medvrstno noto posamezne pesmi. Značilnost te glasbe je v tem, da je stila preprosta, izvedljiva z najbolj preprostimi in največkrat z enim samim instrumentom, s kitaro, tamburico ali pa tudi s kakim navadnim zvenecim kovinskim premetom, in v tem, da glasba ni nujno dokončno fik-

sirana, prikazovati hoče le način, kako je mogoče besedni tekst opremiti s potrebno glasbeno spremljavo. V tem smislu namerava Arthur Petronio v kratkem izdati tudi knjigo, v kateri je te svoje nazore teoretično formuliral in praktično obrazložil. Knjiga naj bi nudila nekaj osnovnih prijemov in obrazložila ustvarjalni proces te vrste glasbenega pristopa k pesniškemu besedilu, ki bi jih lahko potem še naprej in po svoji razviljavi in razvili drugi glasbeniki, pa tudi pesniki sami.

V manjšem centru blizu Avignona, kjer se je za stalno naselil, je Arthur Petronio ustanovil svoj prvi verbofonjski zbor. To je skupina pretežno mladih ljudi, ki pod njegovim vodstvom prirejajo po bližnji in daljni okolici koncerte sodobne francoske poezije, s katerimi naj bi praktično utrdili Petroniovega plemenito zamisel. Dosedanji uspehi te prve skupine obetajo, da prizadevanje velikega entuziasta ne bo ostalo brez sadov. Sam pesnik je napisal in objavil več člankov, v katerih pojasnjuje to svojo metodo popularizacije poezije, prireditelj tudi tiskovno konferenco za francoske pesnike in jih s posebnim apalom, neke vrste manifestom, povabil k sodelovanju, hkrati pa ostro napadel brezvestno izkoriščanje založnikov.

Med prvimi, ki so se začeli zanimati za Petroniove verbofonjske zbornice, so bile razne šole, med njimi tudi Internacijska šola v Zenevi. Inicijator te zamisli računa, da bo v dveh letih vsaj petdeset takih zborov po vsej Franciji, deloma tudi v Švici in Belgiji. Sam namerava po vrnitvi iz Jugoslavije nadaljevati s svojo turnejo po Franciji ter s predavanji in magnetofonskimi posnetki matičnega zbora navdušiti tudi drugod za tako obliko dela tako pesniki kot glasbeniki in seveda predvsem občinstvo.

Dosedanji koncerti so imeli tudi med najpreprostejšo publiko, med kmečkimi in delavskimi prebivalstvom; presenetljiv uspeh. Večina ljudi se prvič srečuje s sodobno poezijo, ali vsaj vnovič odkriva njeno lepoto in bogastvo. Isti koncerti so bili izvajani tudi po radiu, pesniki dobivajo redne avtorske tanieme. S tem hoče Arthur Petronio doseči: da ljudje spoznajo in spet vzljubijo poezijo, da pomocijo stalnih in po vsej Franciji razporejenih verbofonjskih koncertov zahtujejo potrebo tudi po branju poezije in končno, da pesniki ob takim vseljudekem gibanju — kot rečeno, so koncerti zaščiteni — dobijo vsaj delno materialno zadoščanje za svoje delo in možnost, da se upro izkoriščanja založnikov.

Prizadevanje Arthura Petronia je vzbudilo dokaj zanimanja tudi med italijanskimi pesniki.

Včeraj dopoldne si je Arthur Petronio ogledal pripravljajočo se razstavo jugoslovanskega slikarstva v Moderni galeriji ter stalno zbirko slovenskih slikarjev, od katerih so napravili nanj posebno globok vtis slovenski impresionisti, prvenstveno Richard Jakopič. Zelo povaljno se je izrazil tudi o sodobnem jugoslovanskem slikarstvu, kolikor si ga je pač mogel ogledati na ljubljanski razstavi.

Opoldne je francoski književnik imel v klubu slovenskih znanstvenih in kulturnih delavcev daljši razgovor s skupino slovenskih književnikov o stanju in težnjah slovenske sodobne literature. Vse razgovor je smenal na magnetofonski trak in ga namerava uporabiti v oddajah, posvečenih vtisom iz Jugoslavije, ki jih bo imel v francoskem in švcarskem radiu.

Ciril Zlobec

»Arabci v zgodovini«

Tak je naslov knjige, ki jo je napisal Bernard Lewis, izdala pa pred kratkim zagrebška »Kultura«, seveda v srbohrvaščini. Gre za delo, ki je posebej danes ta dan, ko lahko beležimo vedno odločnejše posege arabskega sveta v svetovnozgodovinska dogajanja, toliko bolj zanimivo. Danes ko v naši publicistični prav kot v znanstveni literaturi nimamo primerenega informativnega dela o Arabcih, bo ta zgoščeni zgodovinski prikaz lahko vsaj za prvo silo zadostil najnujnejši potrebi.

Najprej nekaj podatkov o avtorju. Bernard Lewis je še mlad angleški znanstvenik, ki je na kmalu zaslovel. Rodil se je v Londonu leta 1916. Sedaj je profesor zgodovine Bližnjega in Srednjega vzhoda na londonski univerzi. Razen sedaj prevedenega dela je izdal še štiri dela, in sicer »Korenine izmailizma« (1940), »Današnje Turčije« (1940), »Britanske prispevke proučevanju Arabcev« (1941) in »Diplomatski in politični priročnik arabsčine« (1947).

O čem nas seznanja delo »Arabci v zgodovini« (Arabi u povijesti)? Sam pisec pravi v kratkem predgovoru, da knjiga ni toliko zgodovina Arabcev, kot poizkus razlage njihove zgodovine. V dvanajstih straneh obsegajočem uvodu nas avtor seznanja z nekaterimi temeljnimi podatki o

arabskem svetu. Po njegovem cenijo število ljudi v Afriki in Aziji, ki govore arabski, različno. Pravi pa, da jih je od 40 do 50 milijonov. V desetih poglavjih knjige so na pregleden način prikazane vse temeljne silnice, ki so ustvarile arabski svet, obenem pa so razloženi vsi poglobljeni zgodovinski dogodki arabske minulosti.

Tako je podana Arabija pred islamom, obdobje Mohameda in njegovga nauka, doba osvajanj, arabsko kraljestvo, islamsko cesarstvo, upori v islamskem svetu, pohod Arabcev v Evropo, sledje pa poglavja o islamski civilizaciji, o upadu arabskega gospodarstva in o vplivu zahoda na arabske narode. To so le parafrazirani naslovi desetih poglavij knjige, ki je več kot zanimiva.

To delo je z velikim prizadevanjem in dobro prevedel Josip Zupanov, izšlo je pa na 226 straneh in v zelo okusni tehnični opremi. Seveda moram omeniti, da obsega pripombo prevajalca o težavah, ki jih je imel posebej s transkripcijo arabskih imen, posebej osebnih in geografskih. To vprašanje je še odprto tako v srbohrvaščini kot tudi v slovenščini. Knjigi je priložena tudi kronološka tablica arabske zgodovine, ki sega do leta 1948, nadalje pet strani novejše najpomembnejše literature o Arabcih, osemstransko imensko kazalo in

na štirinajstih straneh pomembno dopolnilo knjigi dr. Vladimira Iblerja.

Dogodki v svetu beže namreč s tako naglico, da je tudi to Lewissovo delo, ki je izšlo leta 1950, čeprav zgodovinsko, v posameznostih že zastarelo. Zato je dr. Ibler v svojem članku v marsičem dopolnil avtorja, saj spremlja dogodke v arabskem svetu do prvih mesecev letošnjega leta. Govori predvsem o poglavitnih spremembah arabskem svetu po zadnji vojni. Z eno besedo: založba »Kultura« je imela več kot srečno roko, ko se je pred več kot letom dni odločila za prevod tega tako pregledno pisanega dela, ki nas seznanja z vsemi poglavitnimi silnicami arabske zgodovine od začetkov do današnjega dne.

John Steinbeck o usodi knjige

Spričlo različnih pesimištnih napovedi o usodi knjige, o čemer so zadnji čas prenapolnjeni stolpci ameriškega tiska, je znan književnik John Steinbeck dal kratko izjavo, ki je vzbudila pažljivost vse svetovne javnosti. Mar ni čudno, je izjavil pisatelj, da je celo v današnjem času, v času gramofonskih plošč, radia in televizije, knjiga obdržala svoj dragoceni značaj? Svet sovraži tiskarstvo, a kadar le-ta začne — kot Hitler — zlagati knjige, tedaj se tiraniji gotovo bliža konec. Tega zgodovina nikoli ne bo mogla pozabiti. Ko človek ni čemur več ne verjame, tedaj verjame knjigam in ne radiu in televiziji, je sklenil svojo izjavo John Steinbeck.

Poskušal ji bom o pravem času dopovedati. — Saj miša pri kopanju še ne krade, ali morda že?

»Miša? Kako to?« je vprašal Pinneberg.

»No,« se je režal Jachmann. »Če sinek seže ven in materi pri kopanju sune milo, potem se ne da več prikrievati. — Taks! Hej, taks!« je velikani iznenada zaklical. »Ze pred pol ure bi moral biti na Alexu. Bratci bodo hudi.« In že iz voza: »Torej drugo dvorišče na desni. Lehmann. Ničesar ne povejte! In vso srečo!«

Trgovina Mandel. Veliko poslopje, desetkrat večji obrat, kot je Pinneberg kdajkoli delal v njem. Med potjo se je prepričeval, da bo garal, da bo priden, da bo vse prenesel brez besede, vse zavoljo Ovtke in Storžka.

V pritličju na drugem dvorišču: »Personalni urad Mandel.« Zraven lepak: »Novih ne sprejemamo!« Tretji napis: »Vstopite brez trkanja.« Pinneberg je vstopil, ne da bi potrkal.

Za ograjo množica pisalnih strojev. Za petimi pisalnimi stroji petero deklet, mlajših in starejših. Vseh pet ga je pogledalo, vseh pet se je spet ozrlo po tipkah. Nobena ni pokazala, da je videla koga vstopiti. Pinneberg je čakal, potem pa je rekel tisti v zeleni bluzi, ki je bila najbližja: »Prosim, gospodična...«

»Prosim!« je rekla zelena bluzi in ga jeznopogledala, kakor da je zahteval, naj takoj, pri priti z njim...

»Z gospodom Lehmannom bi rad govoril.«

»Napis zunaj!« — »Kako?« — »Napis zunaj!« — »Ne razumem, gospodična.«

Zelena bluzi se je ujezila. »Preberite napis zunaj. Novih ne sprejemamo.«

»Sem bral. H gospodu Lehmannu bi rad. Pričakuje me.«

Dekle — Pinneberg je opazil, da je pravzaprav kar čedna, in pomislil, ali tudi s šefom tako govori kot z njim — ga je jezno pogledalo. »Listek!« je rekla, »listek morate izpolniti!«

Pinneberg je sledil njenemu pogledu. Na mizi v kotu je ležal zvezek in zraven svinčnik na vrvici. »Gospod (gospa, gospodična)... bi rad govoril z gospodom (gospo, gospodično)... Vzrok (natančno naznačiti)...«

Pinneberg je najprej napisal svoje, potem Lehmanovo ime, pri vzroku pa se je obotavljal. Omahoval je med »znanec« in »služba«. Zbal se je, da bi pri strogem dekletu ne izdalo ne eno ne drugo, zato je napisal »Jachmann«.

»Prosim, gospodična!« — »Položite ga tja!« Listek je ležal na ograji, pisalni stroji so črdrali, Pinneberg pa je čakal. Čez čas se je opogumil: »Gospodična, mislim, da gospod Lehman čaka name.«

Nič odgovora.

»Prosim, gospodična!« Dekle je iztisnilo iz sebe nekaj glasu podobnega, Pinneberg je mislil, da je zasikala kot kača.

»Če so tu vsi kolegi takšni,« je razmišljal Pinneberg in še čakal. Čez čas se je prikazal sel v sivi uniformi.

»Listek!« je zaklicala dekle. Sel je vzel listek, ga prebral, pogledal Pinneberga in izginil. Zdaj Pinneberg ni bilo več treba dolgo čakati. Sel se je spet prikazal in se vljudno oglašil: »Gospod Lehman prosi, da vstopite.« Ze ga je peljal mimo ograje po hodniku v sobo. To še ni bila Lehmanova pisarna, marveč soba pred njo. V njej je sedela starejša ženska rumenkaste polti. Osebnatajtnica, je pomislil Pinneberg. Zalosten obraz se je obrnil k njemu, ženska je spregovorila: »Sedite, prosim, gospod Lehman je še zavzet.«

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN

43

FANT?

»Glejte,« je rekel Jachmann in njegov glas je zares lepo zvenel, »glejte, Pinneberg, takšen sem, da moram o vsem govoriti. Kdo drug bi morda dostojanstveno molčal in mislil, kaj neki ga briga tak mledič. — Vidim, moti vas. Pa ni treba, da bi vas motilo, Pinneberg, povejte to tudi svoji ženi. Pravzaprav ni niti potrebno, saj je vaša žena drugačnega kot vi, to sem takoj opazil. In če se Pinnebergovka in jaz sporečeva, si ni treba pri tem ničesar misliti, zakaj to že nekako spada k nama, sicer bi nama bilo dolgčas. Tisto, da hoče Pinnebergovka od vas za svojo čumnato z molji 100 mark na mesec, je nesmisel. Nikar ji ne dajajte denarja, saj ga bo zabila! Zaradi večernih družb si tudi ne belite glave, je pač tako in tudi vedno bo, dokler bo kaj norcev na svetu. Pa še eno, Pinneberg...« zdaj je bil velikani zelo ljubezljiv, zato se je Pinneberg navzlic poprejšnji nenaklonjenosti kar nekako navdušil zanj. »Še tole, Pinneberg: nikar ne povejte materi prežgodaj, da pričakujeta otroka. Ta novica bi bila za vašo mater neka nedopovedljivo hudega, neka hujšega, kot so podgane in stenice. Vse kaže, da si v vami ni pridobila nobene izkušnje. Ničesar ne povejte in, če bo vprašala, se zlažite. Saj je še čas.

LEONASIM MLADINA BRALCEM

UREDNIKOV KOTIČEK

Dragi tovariš urednik!

Danes Ti pošiljam slikanico »Pilot si gradi letalo«, ki obsega 44 slik, poleg slikanice pa besedilo. Prosim Te, da mi odgovoriš, kako Ti ugaja. — Rad bi Ti povedal nekaj svojih predlogov, kako bi morala biti po mojem mnenju mladinska stran v »Ljudski pravici«. Mladinska stran bi morala imeti takšno vsebino:

1. dela pionirjev (povesti, pesmi, dopisi, slike itd.);
2. vprašanja pionirjev in urednikov odgovor;
3. zanimivosti iz tehnike (razni članki, kako si lahko pionirji sami napravijo detektor, episkop, kinoprojektor, fotoaparati in razne druge tehnične zanimivosti, ker je največje zanimanje pionirjev osredotočeno prav sem);
4. članki iz kulture (sem spadajo članki o pisateljih, pesnikih, slikarjih, kiparjih in rezbarjih ter o njihovih delih);
5. članki o lepem vedenju;
6. slikanice pionirjev.

Ce bi bila takšna mladinska stran v »Ljudski pravici«, Ti, tovariš urednik, nudim stavo, da boš kaj kmalu prejel pisma sledeče vsebine: »Po vaši metodi sem sestavil detektor«, »Sam sem napravil episkopa«, »Napisal sem povest«, »Sestavil sem slikanico« itd. In Tebi ne bi bilo treba nič drugega, kakor odgovorjati v urednikovem kotičku na pisma pionirjev. Zanimanje pionirjev do tehnike je vedno večje in upam, da mi ne boš zameril, ker sem Ti to povedal. Saj vendar pionirji tudi predstavljajo del naše kulture in sploh žitljenja. Te pozdravlja

Stancar Marjan, star 14 let, Jezersko, Gorenjska

Dragi Marjan!

Najprej glede slikanice »Pilot si gradi letalo«. Pregledal sem slike in prebral besedilo. Ne bom Ti je nič ocenjeval, temveč naj ocenjujejo Tvoje slikanice drugi pionirji in pionirke, ko bo nehala izhajati. Za najboljšo oceno Tvoje slikanice bom tokrat dal nagrado. Odločil sem se namreč, da bom slikanico »Pilot si gradi letalo« objavil. — Kar pa se tiče Tvojih predlogov, kako naj bi bila urejena mladinska stran v »Ljudski pravici«, pa moram reči, da so ti Tvoji predlogi odlični. Prav tako se mi zdi, kakor če bi Ti svoje misli jaz polagal na jezik. Skušal bom vse Tvoje predloge uresničiti, predvsem glede tehnike in tudi glede drugih vprašanj. Tvoje stavo pa z vso resnostjo sprejemam. Rad jo bom izgubil, če bodo pisma s tako vsebino potem prihajala, kakor Ti praviš. Jaz ponovno prosim kar zdej, da mi moji bralci pošiljajo dopise, povesti, pesmi in slikanice. Opazili ste vsi, s kakšnim veseljem dobre prispevke tudi objavljam. Pristrčno se Ti pa, dragi Marjan, zahvaljujem za tako izčrpno pismo, kajti po tem sodim, kako rad imaš našo mladinsko stran. Predloge, kako naj urejemo mladinsko stran, bom tudi od drugih svojih bralcev rad objavil in se bom po njih skušal ravnati. Pristrčno Te pozdravlja urednik

Branka Jurca

ZASPATI JE TREBA

Od nekdanj že skrbijo zvezde in luna, da otroci zvečer zaspe. Za vsemi pogledajo, pomudijo pa se pri tistih, ki bi radi priključili mame, a jih ne priključijo. Tudi tisti dan, ko so se namenile k punčki Bilki, je ura v zvoniku odbila osmo in luna je zablestela na nebu. »Na pot!« je zaklicala zvezdam. Zvezde so pomežiknile, zganile so se in se stisnile k luni. »K Bilki,« je rekla luna. zvezda poleg lune.

šče z nešetimi okni in balkoni. Na enem izmed balkonov je slonela Bilkina mama. Slonela je in mislila na Bilko — že drugič je morala Bilka zaspati brez mame in že drugič je morala zaspati mama brez Bilke. Luna in zvezde so posijale in takrat so zagledale v maminih očeh solze. »Ne jokaj!« je rekla luna mami. »Uspavale ti bom Bilko.« Bilkina mama se je zveselila. »Se to uro?«

odejami, z belimi, prešitimi rožami, a pod odejami so bili otroci — spali so in v spanju so se smehljali. V kotu pa je resda stala deklica Bilka. Sita je bila in napita, a vendar, zadovoljna ni bila — ni in ni mogla priključiti mame. Negovalka v modri obleki z belo čepico jo je tolažila, Bilka pa je klicala: »K mami — hočem k mami!« Zvezde so pogledale luno in rekle: »Posijmo v spalnico!« Luna in zvezde so posijale z modro svetlobo in po belih posteljah in po sinjih odejah s prešitimi rožami se je razlila svetloba jasne noči. »Luna in zvezde so prišle,« je rekla negovalka, »tudi mama jih je videla...« Bilka je pogledala naravnost v nebo — od tam so jo gledale polna luna in drobne zvezde — smuknila je pod odejo, prešito z belim cvetom. Negovalka ji je otrla solzo in odšla.

Luna je pogledala drobno zvezdo poleg sebe in rekla: »Le pojdi k Bilki!« Z žarkom je dregnila v zvezdin rogelj, zvezda se je potresla, se utrla in se spustila skozi odprto okno k postelji, kjer je ležala Bilka. Deklica se ji je umaknila in zvezda je legla tik nje. »Si videla mamo?« je vprašala Bilka.

»K Bilki,« je rekla luna. Spustila se je niže in z njo tudi zvezde; pogreznile so se v mehko temo. Izven mesta je bilo zdravilo.

»Se to uro, nič ne skrbi.« »In jutri tudi?« »Tudi! Nič ne skrbi.« »In pojutrišnjem?« »Tudi pojutrišnjem in ves teden in ves mesec — dokler ne ozdraviš!« Bilkina mama se je potolažila, potolažila se je in nasmehnila, luna in zvezde pa so se odpravile na pot z maminim smehljajem.

Kajetan Kovič: **Beli zajčki** Beli zajčki so pritekli na zeleno polje, zaplesali so in rekli: »Mi smo dobre volje!« V skokih, teku in prevalih tam so tekmovali in vse pisane cvetice v travi pomendrali. Na polje prišli so beli zajčki dolgouhi. A domov so se vrnili s črnimi kožuhi. Beli smrčki — zdaj so črni, bete tačke so rjave, svilni brki — prej srebrni, so dobili barvo trave. A najmlajši pal je v mlako. Čisto črn domov caplja in bojim se, da ga niti mati zajčjka ne spozna.

»Seveda sem jo, ne spi še, sloni na balkonu in misli nate.« »In te je poslala k meni?« »Seveda, poslala me je... in rekla je, naj ti povem, rada te ima in misli dan in noč nate.« »Pa ozdravela bo?« »O bo, že zaradi tebe bo...« »In potem bova skupaj?« »Kot prejšnje čase, danes pa mi je naročila, naj te poljubim namesto nje...«

Bilka se je razveselila in rekla zvezdi prav kakor je prejšnje čase rekla mami: »Sem me poljubi, na čelo in na lička in na oči, najprej na desno oko, potem še na levo!« Zvezda jo je poljubila, a ko se je dotaknila oči, je Bilka postala tako trudna, da jih ni več odprla — zaspala je in ni več se ni prebudila, vse do jutra. Zvezda se je dvignila, zadela Bilko s sinjo odejo, da ji ne bi pri rami pihalo, in se dvignila skozi odprto okno in skozi noč k luni in zvezdam, ki so jo čakale. In tako so jo, Bilko, luna in zvezde usavale vsak večer, dokler ni mama ozdravela.

Vi vprašujete - MI ODGOVARJAMO

BENČIČ BRANKO iz Kopra sprašuje, katera ladja na svetu je največja. Največja potniška ladja na svetu je orjaska angleška ladja »Queen Elisabeth«. Ima 83.675 bruto registrskih ton (1 BRT je 2,831 m³). Dolga je 300,9 m, široka pa 36,1 m. V vodo se pogreza 20,8 m globoko (kot je visoka štirinadstropna palača). Zenejo jo orjaški motorji s silo 200.000 KS, kar pomeni silo 50 najmočnejših lokomotiv. Leta 1938 je »Queen Elisabeth« osvojila »Sinji trak« kot najhitrejša potniška ladja na svetu, vendar prvenstva ni dolgo obdržala, ker ga ji je iztrgala le malo manjša »Queen Mary«. Danes je najhitrejša potniška ladja znamenita in zelo moderno grajena amerišanska ladja »The United States«, ki preplavi Atlantski ocean v treh in pol dneh s povprečno brzino 65 km na uro, do čim je potreboval znameniti pomorščak Kristof Kolumb s svojo karavelo polnih 70 dni.

Veliki preokeanski parnik »Queen Elisabeth« je bil med drugo svetovno vojno vključen kot transportni parnik v vrsto angleške vojne mornarice in je prevažal, kot tudi »Queen Mary«, naenkrat 14.000 vojakov iz Amerike na evropsko bojišče; to pomeni, da ta orjak lahko naenkrat naloži vse prebivalce naših Trbovelj! A. V.

METEORJI

Največji do sedaj poznani meteor je padel na zemljo 200 km od Quebeca. Težak je bil gotovo nekaj milijonov ton. Če bi po nesreči padel na eno izmed svetovnoznanih vlemest, bi ga popolnoma porušil. Menijo, da so meteorji ostanek kometov, ki so iz neznanih vzrokov razpadli na večje in manjše kose. Jaka, ki jo meteor napravi, ko pade na zemljo, se imenuje krater. To velja le za težje meteorje, ki edini dosežejo zemeljsko skorjo. Mnogi pa zgorijo, še preden prispejo do zemlje radi silnega trenja z zrakom, ker se gibljejo s hitrostjo okoli 35 km na sekundo!

Manica: Šola se odpira

Zdaj pa v kraj kopalne hlačke, »ping-pong« žogo, vse igračke, kar lepo pospravimo, za uk se pripravimo!

Dosti je bilo zabave, dosti skokov sred dobrote! To je letos mimo nas. Zdej je tu učenja čas!

Ko pa šolsko leto mine, bomo v hribe in doline preko Jarkov, preko mej spet sfrčali — hej, juhej!

Prijetno presenečenje

Prihodnji četrtek bomo začeli objavljati slikanico »Pilot si gradi letalo«, ki jo je sestavil in narisal Marjan Stancar, star štirinajst let, doma na Jezerskem. Slikanica nam bo kazala in nam pripovedovala, kako je Milan z veliko voljo in bistrostjo dosegel, da si je zgradil letalo. Sicer vam pa naj njegovo delo pokaže slikanica sama.

O KNJIGAH

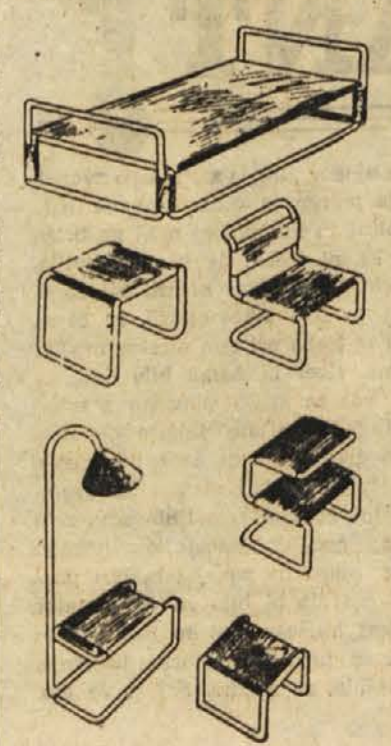
Knjige so moje prijateljice. Ko imam čas in berem, se tako zatopim v branje, da sem v mislih pri dogodkih, ki jih opisuje pisatelj. Izmed slovenskih pisateljev najraje berem Cankarja. Posporočilo

Najboljši spis slikanice »Jabolk« bomo objavili prihodnjč, obenem bomo njegovemu piscu poslali nagrado.

Vzorci modernega pohištva

Takšne vzorce si izdelamo iz kakršnekoli malo debelejšerjavečice žice, katero pred tem prevlečemo s polivinilno cevko. Takšne cevke se dobijo v različnih debelinah in različnih barvah. Žico upogibamo s pomočjo ploskih klešč in to tako, da se začetek in konec žice nahajata vselej na onem mestu, ki bo kasneje prevlečen s polivinilom. Pri prevlačenju polivinil dobro zaegnemo, nakar ga s spodnje strani zalepimo z »Jugofix« lepilom, ki se prav tako dobi v trgovinah s polivinilnimi izdelki. Razen postelje, ki je sestavljena iz štirih žičnih okvirčkov, so vsi ostali predmeti izdelani iz enega samega kosa žice. Pri svetilki žico ukrivimo v obliki trikotnika, a

plašč senčnika je iz tankega kartona, ki ga prav tako prevlečemo s polivinilom. Lepo in poceni pohištvo! Macarol Miloš

sebno pri srcu mi je zbirka črtic »Moje življenje«. Lepa je črtica »Skodelica kave«. Pred menoj zaživi podoba njegove matere. Vidim jo: majhna, preprosta, drobna žena z uvelim obrazom, ki razodeva skrb, in z očmi polnimi toplega žara.

Rada berem dela tujih pisateljev. Spoznavam kraje, ljudi, običaje in porodi se mi želja po potovanju križem sveta. In kaj Karl May? Tudi njegova dela rada prebram in presojam. Piše vedno v prvi osebi in je glavni junak on sam, nezmotljiv, hraber, dober in sploh z vsemi vrtnami, brez slabosti. Ko premišlujem, se mi zdi to nemogoče. Nič ne nezmotljiv in brez napak in tudi ne bo. Tak je moj zaključek ob presojanju Karla Maya. Berem pa tudi rada knjige, ki obravnavajo zgodovino.

Jug Jana, Ljubljana, Hajdrihova 23

Sadjak Olga

Pridna gospodarja

Kužek Pazi se šopiri! »Jaz sem gospodar te hiše!« Mačka na drevesu klče: »Kdo, le kdo ti gospodinji?«

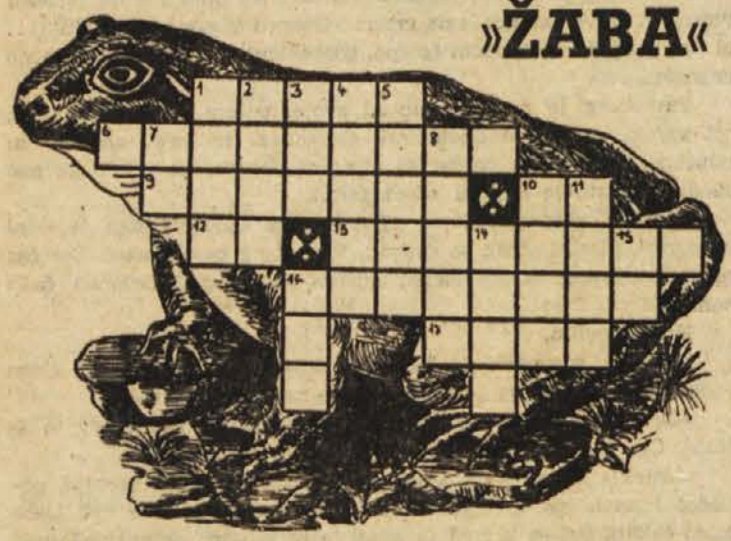
Pravi Pazi: »Nič ne kriči, pridi k meni na kosilo!« »Da se vse ne bo shladilo, kar takoj grem, pri tej priči!«

Kužek Pazi, muca Maca se gostita v pozni mrak, miške pa ves čas prav pridno v shrambo vrtae po prag.

Ko sta zjutraj gospodarja šla v shrambo po krompir, videla sta, da izginil je ponoči sladki sir.

Nagradna križanka

»ŽABA«

Vodoravno: 1. človek, ki prave; 3. po njej hodimo; 4. done pozna tuje lastnine; 6. lepota; delence, trgovski strokovnjak; 5. 9. objubiti; 10. dva soglasnika; enakomernost; 7. ime grške žrke; 12. medmet; 13. nekomu na tih 8. otok v Sredozemskem morju; pripovedovati; 16. kost, ki se 10. občutek; 11. vodna žival; 14. stavlja lobanjo; 17. pasma, pleme. Kdor bo križanko »Žaba« prave. Navpično: 1. žival, ki živi vilno rešil, in bo izreban, bo do mlakah; 2. poskus, vrsta razprejel nagrado.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

RAZGOVORI Z VESLAČI SZ

BLED - stopnica za Melbourne

Na Bledu je zbrana elita najboljših veslačev Evrope. V petek, soboto in nedeljo se bodo moške posadke številnih evropskih držav pomerile za naslove evropskih prvakov. Velike je favorizirane in zato so prognoze tokrat zelo nehalne. Mar naj damo v skifu prednost našemu Vlačiču, mar Rusu Ivanovu ali pa poljskemu in evropskemu prvaku Kočerki? To je na primer v skifu. Enako pa je tudi v ostalih disciplinah. Povsod je veliko favoritov, zmagal pa bo le eden. Zato raje potakajmo še nekaj dni, ko bomo dobili točne odgovore na naša uganja.

Ne bo pa tokrat odveč, če pogledamo, kako so se nekatere reprezentance pripravljale za evropsko prvenstvo na Bledu. Kot marsikoga drugega...

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama

IVANA PETROVIČ

apokojenka Tobačne tovarne
Pogreb pokojnice - bo v četrtek, 30. avgusta 1956 ob 15.30 izpred pokopališča na Viču. Do pogreba leži na svojem domu - Gorjančeva 151.
Ljubljana, 29. 8. 1956.

Zalujoča hčerka Ivana Strniša, mož Franc Strniša in hčerka Jelka Strniša ter ostalo sorodstvo.

ga so tudi nas v prvi vrsti zanimale priprave Rusov. Poiskali smo jih. Prvakur je odrinil od obale blejskega jezera ruski skifist Ivanov, pred njim pa ruski osmerek in double-scull. Na pomolu se je bližal ruski osmerek. Kako se pripravljajo ruski veslači za olimpijske igre, ki bodo v Melbournu? Odgovorili so nam, da bo Sovjetska zveza zastopana na olimpijadi v vseh veslaških disciplinah. Ni pa rečeno, da bodo udeleženci evropskega prvenstva potovali tudi na olimpijado. V Sovjetski zvezi bodo namreč 27. septembra spet izbirne tekme, na katerih bo dokončno določena olimpijska reprezentanca, ki bo nato ostala na skupnih pripravah vse do odhoda v Avstralijo. Bled je torej za ruske veslače le stopnica za odhod v Melbourne.

Zadovoljnih obrazov so se iz svojega čolna izkrcali člani ruskega osmerca. Pohvalili so progno, lepoto Bleda in kar je za njih glavno - zadovoljni so s formo vse posadke.

E. GLAVIČ

Delovni zbor »Partizana« v Kranjski gori

V Kranjski gori bodo od petka do nedelje zbrani za skupnem delovnem zboru funkcionarji okrajnih zvez Partizana. Mimo predsednikov, tajnikov, načelnikov, načelnice in propagandnih referentov enajstih okrajnih zvez se bodo tega povelja udeležili tudi člani izvršnega odbora Zveze »Partizana« Slovenije in inštruktorji.

Dnevne novice

Danes sveže morske ribe!
Društvo veterinarjev Slovenije, ljubljanska sekcija, vabi na svoj redni mesečni sestanek, ki bo v soboto, 1. septembra ob 8.30 na običajnem mestu. Na sestanku bo predaval prof. dr. Winterhalter.

Obveščamo potujoče občinstvo na progi Moste-Zale, da bo v času od 7. do 13. ure v dneh od 30. avg. do predvidoma 8. sept. 1956 prekinjen promet zaradi rekonstrukcije gornjega voda pod železniškim viaduktom pri tovarni »Zmaj« na Smartinski cesti.

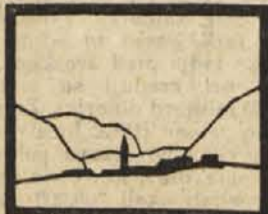
Električna cestna železnica Ljubljana

RAZPIS
Zadružna mlekarica v Novem mestu razpisuje delovna mesta za: sirsarskega mojstra; pogoj: 15-letna praksa;

sirsarja; pogoj: 10-letna praksa; mojstra za izdelovanje kazeina in lepila; pogoj: ustrezno strokovno znanje z najmanj triletno prakso.

Plače po dogovoru, stanovanje zagotovljeno. Nastop službe takoj. Poudarje na upravo podjetja.

Planinsko društvo Bovec javlja, da je postojanka na Mangartu odprta od 26. avgusta dalje in oskrbovana z jedajo in piščo. Na razpolago so prenočišča.

PRVOVRSTEN KAZEIN stalno na zalogi

FLEX v hiši! FLEX v potno torbo! Masten madež lahko dobis vsak čas - pa nobene skrbi, če imaš FLEX!

Volno in svilo, nylon in perlon perite samo z OVEN praškom.

Kvaliteta odloča! Teint Bell ROŽNO MLEKO je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell ROŽNO MLEKO dobite povsod, kjer imajo kvaliteto kozmetiko.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Četrtek, 30. avg. 1956 lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1. - Petek, 31. avg. 1956 lekarna »Studenca«, Gorkega ul. 18.

KINO
»PARTIZAN«: ameriški film »Trinajsta ura«.
»UDARNIK«: nemški barvni film »Kamnit srce«.
SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Gostovanje slov. narodnega gledališča iz Trata. Gostovanje v Rušah: Petek, 31. avg. ob 20: Milan Begovič; »Brez tretjega«, eksperimentalna predstava v krogu.

CELJSKE VESTI

»UNION«: mehiški film »Mehika v pesnik«.
»METROPOL«: jugoslovanski film »Pod simjono«.

IZ ZALCA

Ameriški film »Obzirni kapetane«. V glavni vlogi Victor Mature. Predstava ob 20.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Francoski film »Edvard in Karolina«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Daniel Gelin.

IZ MURSKE SOBOTE

»PARK«: ameriški film »Možje«. V glavni vlogi Marlon Brando in Teresa Wright.

RADIO LJUBLJANA

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) - 8.20-9.25 Naš jedilnik - 9.30-10.00 Reklame - 10.10-11.00 Zabavni zvoki - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Opoldanski koncertni spored: Stanko Premrl: Simfonietta; Georges Bizet: Deklica iz Pertha; suite - 11.45 Dober dan, otroci! Peter Likar: Boža megla - 12.00 Popularne melodije iz orkestralne glasbe - 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. Zvonka Bricelj: Ojčni nasadi v severni Istri - 12.40 Lahka glasba - 13.15 Zabavna glasba - 13.35 Od arije do arije - 14.30 Turistična oddaja - 14.40 Zeleni ste, poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Pohorski fantje pojo in igrajo - 15.50 Utrinki iz literature: Janez Menart: Čudovite sanje gospoda Mačka - 16.00 40 minut z jugoslovanskimi solisti - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Iz naših kolektivov - 18.15 Popoldanski koncert: Milko Kelemen: Koncertantne improvizacije; Claude Debussy: Nokturni za orkester - 18.50 Domače aktualnosti: Higijensko-tehnična zaščita v rudarsko metalurških podjetjih Slovenije - 19.00 Reportaža z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu - 19.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, sodelujejo priljubljeni ansambli in solisti - 21.00 Pismo noči (literarna oddaja) - 21.30 Modest Musorgski: Silke z razstave (Jurij Bukov, klavir) - 22.15-23.00 V plesnem ritmu

KLEPARSTVO IN VODOINSTALATERSTVO DRAVOGRAD

sprejme takoj v službo samostojnega monterja za centralne kurjave in toplovodne naprave
Samska soba preskrbljena
Plača po dogovoru 3278

KINO »UNION«

Ameriški barvni film

»To je ljubezen«

Tednik. F. N. št. 34. V glavni vlogi Kathryn Grayson in Joan Weldon. Predstavi ob 18 in 20.30. - Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »SOČA«

Ameriški film

»LJUBEZEN S TUJCEM«

V glavni vlogi Jean Simmons in Victor Mature. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

»Streljaj prvi«

Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri italijanski film »V vrtincu greha«.

KINO »KOMUNA«: jugosl. film: »Pese iz Kumbare«. F. N. št. 34. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Severin Bijičić in Milena Dapčević.
KINO »SLOGA«: amer. film: »Vzdolž temnih ulic«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. V glavni vlogi Ruth Roman.

KINO »VIČ«: amer. film: »Ljubezen s tujcem«. Tednik: Filmski pregled JNA št. 5. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Viktor Mature in Jean Simmons.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14 dalje, za matinejo v kino Sloga pa od 9 naprej.
LETNI KINO »BEZGRAD«: ameriški barvni film: »To je ljubezen«. Brez tednika. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, telefon 32-464, predvaja za srednješolsko mladino jugoslovanski film »Frosina«. Predstave vsak delavnik ob 18, vsak torek, sredo, četrtek in petek tudi ob 10, vsako nedeljo pa ob 8.30 in 10.30.

KINO »LITOSTROJ«: francoski film: »Oholi«. F. N. št. 36. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »SIŠKA«

Ameriški barvni film

Mirni človek

V glavni vlogi: John Wayne in Maureen O'Hara. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat.

VESTI IZ KRANJA

»STORŽIČ«: ameriški barvni film »Strel čaka«. Predstavi ob 18 in 20.
LETNI KINO »PARTIZAN«: ameriški barvni film »San Antonio«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Errol Flynn in Alexis Smith.

Z BLEDA

Angleško italijanski barvni film »Romeo in Julija«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Laurence Harvey in Susan Shentall.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Boris Mušič, bolnica.
»RADIO«: ameriški barvni film: »Poletno gostovanje«. Predstavi ob 18 in 20. - V petek isti spored.
»FEAVZ«: ameriški barvni film: »Na daljnem severu«. Predstavi ob 18 in 20. - V petek isti spored.

IZ DOMŽAL

Ameriški film »Bojšče«. Predstava ob 20.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE

sporoča, da je umrl

JANEZ JESENŠEK (st.)

odbornik ObLO

Zasluznega člana bomo ohranili v trajnem spominu. Pogreb bo v petek popoldne iz Zavrh na pokopališče na Dobovcu.

Trbovlje, dne 29. avgusta 1956.

Sporočamo, da je umrl odbornik Okrajnega zbora Okrajnega ljudskega odbora Trbovlje

JANEZ JESENŠEK (st.)

Zasluznega člana bomo ohranili v najlepšem spominu. Pogreb bo v petek popoldne ob 15.30 iz Zavrh na pokopališče na Dobovcu.

Trbovlje, dne 29. avgusta 1956.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric, tašt in svak

MILOJ REPIČ

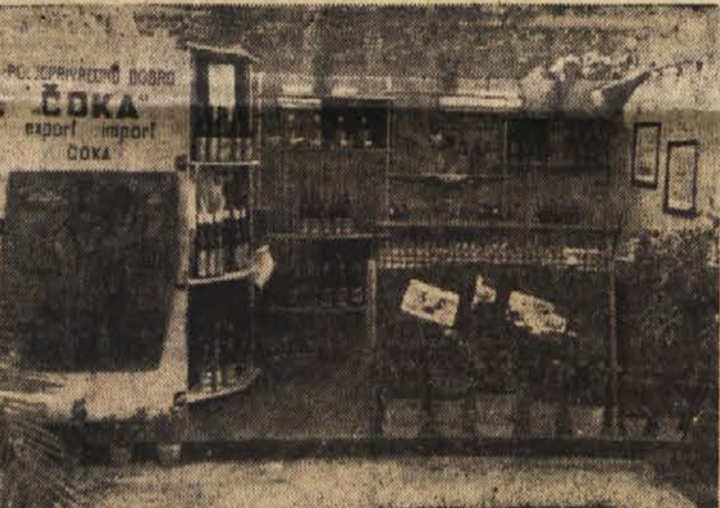
UPOKOJENEC

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 30. avgusta 1956 ob 16. uri Kamnik, dne 29. avgusta 1956.

Zalujoči: žena TONČKA, sinova MARJAN in VELJKO z ženo, sestere MARICA, HERMINA in ANICA ter ostalo sorodstvo

Ali nas že poznate?

Obiščite naš paviljon na Gospodarskem razstavišču!

KMETIJSKO POSESTVO »ČOKA«, EKSPORT-IMPORT, ČOKA, je v severnobanatskem vinogorju. To je pravzaprav kmetijsko-industrijski kombinat, ki ima v svojem sestavu tudi velike vinogradnike ob reki Tisi. Čeprav je to ravninsko področje, dajejo plemenite trte RIZLINGA, MUŠKATA, OTONELA, MERLOJA, TRAMINCA in druge plemenite sorte, ki deloma rastejo tudi na peščenih tleh, res prvovrstna bela (95%) in črna (5%) vina.

Podjetje samo ima precejšnje kletne prostore, kjer strokovno obdeluje in neguje vina, in sicer samo čista naravna vina, ki so znana po vsem svetu zaradi svoje kvalitete in zelo solidne nege. Veliki kletni prostori omogočajo, da ostanejo vina v lesenih sodih ves čas do transporta h kupcu. To predstavlja vsekakor znatno prednost v vinarstvu.

Za transport svojih kvalitetnih naravnih vin ima podjetje zelo ugodne prometne pogoje. Tako transportira vina v lastnih cisternah po železnici ali pa v sodih z rečnimi ladjami.

Kot pridelovalec plemenitih sort grozdja in kot negovalec kvalitetnih vin ter njihov izvoznik sklepa podjetje s kupci pogodbe za vso svojo letno proizvodnjo. Tak način sklepanja pogodb omogoča, da podjetje neguje in vzgaja vina po posebnih željah in interesih kupca in potrošnikov vina v dotični deželi.

Podjetje »ČOKA« omogoča prav tako kupcem vpogled v celotno proizvodnjo, in sicer od obdelovanja vinogradov pa vse skozi ves čas trgatve in predelave grozdja, kakor obdelave, nege in vzgoje vina. Tako imajo kupci največje možnosti, da vplivajo s svojimi željami na samo proizvodnjo, kajti kmetijsko posestvo »ČOKA« kot kmetijsko-industrijski kombinat, kakor tudi njegov delovni kolektiv dajeja vse svoje moči, vsa svoja sredstva, znanje, sposobnosti in strokovne izkušnje v to, da zadovoljita vsakega kupca, da dvigneta svoj ugled na mednarodnih tržiščih ter kot dober proizvajalec najkvalitetnejših belih in črnih vin prodreta še na nova mednarodna tržišča.

Seveda se bavi kmetijsko posestvo »ČOKA« tudi z drugimi kmetijskimi panogami. Tako goji plemensko živino (zlasti bele svinje in ovce), dalje se bavi s pridelovanjem semen (zlasti cvetličnega) in tudi s sadjarstvom.

Ob II. mednarodni razstavi vin pa želi seznaniti tudi javnost s svojimi kvalitetnimi vinskiimi proizvodi, ki so bili tukaj nagrajeni. Kupcev za vino, zlasti iz Zah. Nemčije, ČSP in Poljske, pa imajo sedaj več, kakor so njihove proizvodne možnosti.

Obiščite naš paviljon in se sami prepričajte o kvaliteti naših vin!

POLJOPRIVREDNO DOBRO »ČOKA«

EXPORT-IMPORT, PREDSTAVNIŠTVO BEOGRAD, BRAČE JUGOVIČA 21

Še en pomemben PREKOP

Prekoceanskim ladjam so odprli pot v venezuelsko jezero Maracaiba

Na zahodnem delu Venezuele v pokrajini Orinoca leži 16.800 kvadratnih kilometrov veliko jezero Maracaiba, ki po svojem današnjem videzu ni podobno nobenemu drugemu jezeru na svetu. Iz njegove vodne površine moli namreč stotine in stotine vrtilnih stolpov.

Ko so pred 35 leti ugotovili, da so pod jezerskim dnom bogata ležišča nafte, so jo začeli črpati najprej ob obali, zatem pa vse naprej tako, da je zdaj sredi jezera že zrasel pravcati gozd vrtilnih stolpov, ki dnevno načrpajo sto tisoče ton nafte. Tankerji prevažajo nafto do obale, kjer jo pretakajo v velike bazene, odtod pa jo spet vozijo do morske obale. Neposredni prevoz od črpalke do potrošnikov v Ameriki ali Evropi ni bil mogoč, ker je grlo, ki spaja jezero z morjem, preplitvo za oceanske ladje, ladje na Maracaibskem jezeru pa so premajhne za plovbo po oceanih.

Jezero je dokaj plitvo na področju, ki ga povezuje z Venezuelskim zalivom Karibskega morja. Toda tudi v morju je na tem kraju več zelo nevarnih plitvin, ki so dolge 30 km in 11 km široke. Tu lahko plovejo le ladje, ki se pogrezajo manj kakor 4 metre in še to v lepem vremenu.

Razumljivo je, da so zato začeli razmišljati o zgraditvi plovnega prehoda od globokega jezera Maracaiba skozi plitvine »El tablazo« in morske plitvine. Po dolgoletnih pripravah so naposled izkopal prekop, ki je pravzaprav nekakšen jarek, od Pouerta de palmas do plitvin, dolg je 22,5 km,

širok 183 m, globok pa nad 11 m. Podaljšek prekopa skozi plitvine je dolg 11 km, 350 m širok in za zdaj 12 m globok.

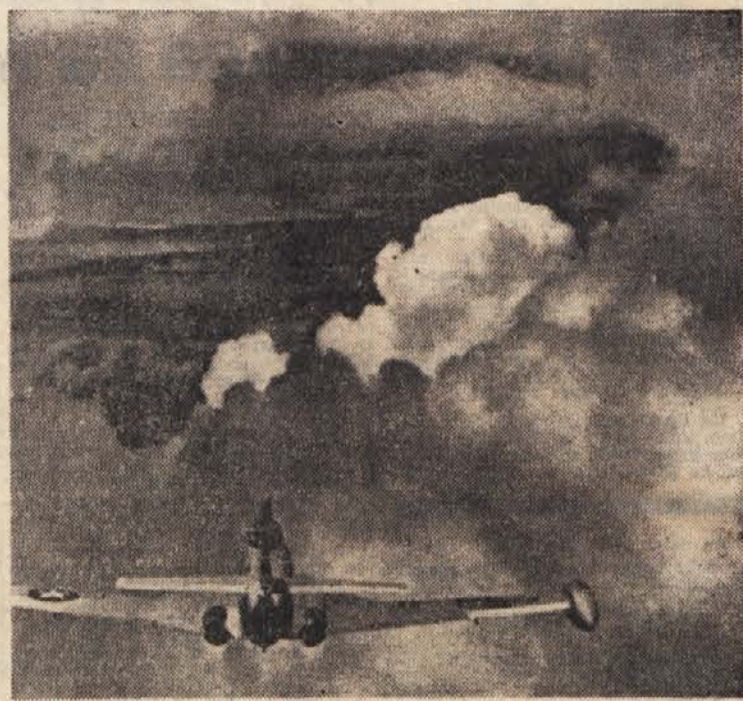
Nadzorstvo nad prekopom ima Venezuelski nacionalni inštitut za kanalizacijo. Kakor je videti, je širina tega prekopa večja od Sueškega in Panamskega prekopa. Za varnost plovske so prekop-jarek označili s plutovinastimi bojami v rdeči in zeleni barvi, ki svetijo tudi ponoči.

Obalne plitvine so nastale z naplavinami peska zaradi močnih morskih tokov z vzhoda. Da bi preprečili zasipavanje izkopanega prekopa, grade na vzhodni strani 3,5 km dolg valobran. Prekop in s tem tudi jezero so odprli za oceanske ladje pred kratkim. Vsi stroški pri gradnji so nanesli okoli 40 milijard dinarjev. Za prevoz ene galone (158,8 litra) nafte skozi prekop bo država pobirala po 10 centavosov. Ker bodo dnevno prepeljali okoli 700.000 sodov nafte, bo znašal dohodek 70.000 bolivaresov, kar bo pomenilo v našem denarju okoli 15 milijonov dinarjev. K temu pa še pridejo dohodki od prevoza ostalega blaga.

S pocenitvijo prevoza bo cena venezuelske nafte v ZDA nižja od cene nafte, ki jo pridobivajo doma. Zaradi tega je treba računati z možnostjo, da bo ta najmočnejši kupec v zaščito domačih naftnih izvirov zmanjšal ali odpovedal naročila. Potemtakem je prekop Maracaibo pomemben ne le s tehničnega, marveč tudi gospodarsko-političnega gledišča. Statistike kažejo, da nanesejo pristojbine, ki jih plačujejo petrolejske družbe, na vsakega prebivalca Venezuele okoli 64.000 dinarjev

na leto. S temi dodatnimi dohodki bo mogoče v znatni meri še naprej krepiti gospodarsko samostojnost Venezuele.

V središče ciklona je pred kratkim poletelo reaktivno letalo z ameriškega letališča Jacksonville na Floridi, da bi z njega fotografirali in opazovali potek silovitega atmosferskega viharja. Iz spremljevalnega letala, ki pa si ni držnilo poleteti v razbesnele in zvrtilne zračne mase, so posneli desno izvrstno sliko v trenutku, ko se je reaktivno letalo približalo središču silovitega uragana.

Mesto s 7 mostovi

Pred aneksijo Bosne in Hercegovine se je tedanje mesto Doboj imenovalo Teboj. Turške vojaške enote so imele tu nekakšno stransko postajo oziroma počivališče. Mesto je dobilo pozneje današnje ime, do česar pa ni prišlo po naključju. V tej dobi so namreč bili hudi boji proti avstro-ogrskim okupatorjem v dolini

reke Spreče in Bosne ter je zato dolina (do), kjer so bili boji, dobila današnje ime Doboj.

Vse do druge svetovne vojne je bil Doboj nekakšno kmečko mesto. Posebno razviti sta bili živinoreja in domača obrt. Tedaj je Doboj štel okoli 5000 prebivalcev, medtem ko jih ima danes že nad 11.000. Glede na svoj ugoden položaj je mesto postalo pomembno železniško središče, od koder se cepijo železniške proge proti Tuzli, Sarajevu, Samcu, Banji Luki, Brodu in Tesliću.

Doboj je danes pretežno trgovsko mesto. Številna trgovska in odkupna podjetja so ga uvrstila med najbolj prometna mesta v Bosni in Hercegovini. Imajo pa

tudi že nekaj industrijskih podjetij, kakor so tovarna konzerv, tovarna kompresorjev in pnevmatičnega orodja, podjetje za pridobivanje marmora, premogovnik in tako dalje.

Samó mesto leži ob steku rek Usore, Spreče in Bosne ter nudi s svojimi sedmimi mostovi zares lep pogled. Vendar pa je v Doboju še precej nerešenih vprašanj. Kot poglavitni velja omeniti regulacijo hudournika Lešanja in zelo pomankljiv vodovod, ki so ga zgradili že pred petdesetimi leti, zato je že zelo dotrajan pa tudi njegova zmogljivost je mnogo premajhna.

Orjaški stroji fižol

Upokojeni vrtnar kmetijsko-industrijskega kombinata »Belje« Dušan Traković, ki zdaj stalno živi v Bolmanu, je na svojem vrtničku vzgojil novo vrsto stročjega fižola. Stroki tega novega fižola so dolgi tudi po meter in 20 cm, kar pomeni za te kraje seveda pravcato senzacijo ter si prihajajo čudoviti fižol ogledovat prebivalci številnih bližnjih in daljnih vasi. Ali pa je novi fižol tudi užiten in tako okusen, kakor je dolg, pa za zdaj še ni znano.

Mrlič na trnku

Pred dnevi je odšel natakar Mustafa Crnalić iz Prijedora ribe lovit. Bilo je še zelo zgodaj, ko je vrgel trnek v Sani, ki je zelo znana po ribjem bogastvu. Po dolocenem času se je trnek pod vodo nekam zapletel. Mustafa je začel pazljivo vleči, ker je mislil, da se je trnek zapletel v kak manjši štor. Po daljšem poskušanju pa je na svoje veliko preseenečenje »potegnil iz tolmuna truplo neznane utopljenke. Preiskovalni organi so kmalu za tem ugotovili, da je utopljenka 18-letna Milja Knežević, ki je bila zaposlena kot delavka v tovarni celuloze v Prijedoru in je pred dnevi izgnala. Zadevo še preiskujejo.

Kače preprečile oranje

Kmet Rajica Hodžić iz vasi Jablanice se je pred dnevi odpravil orat. Pri tem pa je naletel na nenavadno zapreko. To so bile kače, ki jih je bilo na njegovi njivi toliko, da se je moral vrniti in si obuti gumijaste škornje. Šibo, ki je z njo gnal vole, pa je zamenjal z veliko gorjačo. Pri oranju je Hodžić v takšni opremi ubil dvanajst nad meter dolgih kač.

V Seulu na Koreji so pred kratkim odprli prvo višjo šolo za žensko mladino, ki se imenuje Ewha Hakdang, kar pomeni »Šolska hiša hruskovega cvetja«. V tej šoli je v celoti 4800 korejskih deklet, nekaj jih vidimo na sliki pri obvezni šolski uri čudovitih lepih narodnih plesov

Iskanje URANA

Obiskovalci letošnjega angleškega industrijskega velesejma se bodo imeli priliko seznaniti tudi z metodami iskanja urana. Pri tem gre za najrazličnejše naprave in aparate, začeni od majhne ročne do komplicirane opreme, kakršno uporabljajo tisti, ki bodisi iz avtomobilov bodisi iz letal iščejo uranske rude na velikih področjih. Ob tej priložnosti bodo razstavili najnovejšo opremo za različne načine geološkega in geofizikalnega proučevanja terena za ugotavljanje radioaktivnih rudnih slojev.

Splošna proučevanja ozemelj opravljajo danes učinkovito in uspešno z letali, ki nizko letajo, približno v višini 150 metrov ali pa še niže, ter iz avtomobilov in tovornjakov. Področja je treba seveda pozneje podrobneje in še natančneje proučiti s pomočjo prenosnih instrumentov. Uprava za atomsko energijo je pripravila tudi posebno razstavo, ki se nanasa na najnovejši razvoj opreme za terenska proučevanja uranovih rud.

Ena največjih knjižnic

Mestna knjižnica v New Yorku šteje skupno okoli 5 milijonov zvezkov. Če bi jih razvrstili eno poleg druge, bi dobili nekakšen knjižni plot, ki bi bil dolg natanko 120 km. Knjižnico obišče dnevno povprečno okoli 68.000 bralcev. V posebno dobro zaščitenem oddelku te knjižnice hranijo okoli 50.000 najbolj dragocenih redkosti, med njimi tudi Gutenbergovo sveto pismo, ki je bilo natisnjeno leta 1456 in je edini ohranjeni izvod na svetu.

Ovce poginjajo

Zaradi nenavadno deževnega vremena je poginilo v Novem Južnem Walesu (Avstralija) okoli pol milijona ovac, skoraj milijon pa jih je utonilo v vodi in blatu. Ker vreme ni primerno, bodo letošnje strigle ovce mesec dni kasneje, znižanje števila ovac pa se delno tudi že pozna na tržišču volne.

Drobne ZANIMIVOSTI

PREPLAVALI SO TUDI ONTARIO

Iz kanadskega mesta Toronto poročajo, da je neki 36-letni John Gerney kot prvi moški preplaval jezero Ontario, ki je široko 49 kilometrov. Sicer je jezero že preplavala Marilyn Bell iz Toronta, in sicer leta 1954. Za to razdaljo je potrebovala 20 ur in 35 minut, medtem ko je Gerney preplaval isto progo v 21 urah in 30 minutah. Odkar je jezero preplavala Marilyn, je zaman skušalo ponoviti njen uspeh 32 ljudi, en plavalec pa se je pri tem celo utopil.

UMETNI DEŽ SE SPLACA

Ameriški farmerji so zadovoljni v sušnih letih z umetnim dežjem. Čeprav jih stane vsaka četrta ura povprečno po 125 dolarjev. Posebno letalstvo v službi kmetijstva razprši po nebu delca ogljikove kisline, ki povzroča nastanek oblačov in dež. Menijo pa, da niso prav nič dražje strojne naprave, ki lahko z rečno ali jezersko vodo pokropijo z ene točke 40.000 kvadratnih metrov zemljišča.

GANGSTRSKI PRIROČNIK

Pred kratkim so zaplenili organi ameriške zvezne policije izvod posebnega priročnika, ki so ga izdali ameriški gangsterji za lastno uporabo. V priročniku so vsi podatki, ki se nanašajo na zunanji videz, prejšnje poklice, kariero in sedanji položaj vseh pomembnejših policijskih inšpektorjev in uradnih četektivov. Ta sicer strogo zaupni priročnik so ponatili v visoki nakladi.

SAMPANJEC

Sampanjec je ime, ki ga navadno uporabljajo, kadar želijo s tem povedati, da gre za spenečo se vino. Vendar je to napačno, ker je ime prišlo od imena francoske pokrajine Champagne in tam označujejo s tem imenom le belo peneco se vino, ki ga pridelujejo na tem področju. Kakor niso vsa peneca se vina iz Champagne, tako tudi niso vsa šampanjska vina penecasta. V Champagni gojijo vinsko trto že mnogo stoletij, vendar so našli način pridobivanja penecaste se vina šele pred 300 leti.

PETNAJST MILIJONOV ČEV-LJEV NA LETO

Leta 1955 so izdelali v Jugoslaviji 6,8 milijona parov unije in 8,5 milijona parov gumijaste obutve ali skupno 15,3 milijona parov raznih čevljev. V istem letu so izdelali skoraj 6,5 milijona električnih žarnic in nekaj manj kakor 92.000 radijskih aparatov. Proizvodnja sladkorja v Jugoslaviji je znašala lani nad 15.000 ton, cigarete, cigar in vseh ostalih tobaknih izdelkov pa nad 16.000 ton.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD DRAGO RIŠE: ROTVIK

16. Končno je prišlo težko pričakovano pismo. »Z vami pojdem,« je pisal doktor Plavnik. »Moram reči, da komaj čakam. Podvodni svet ima svojstveno privlačnost. Kdor ga je enkrat spoznal, se bo vedno znova vračal vanj... Čakal vas bom na Reki. Naslov je na ovitku. Sporočite mi, kdaj pridete. All se vam je posrečilo dobiti motorni čoln? Jaz sem dobil tri popolne frogmanske opreme, tako da se bomo raziskovanja temeljito lotili...«

17. Glavni urednik je pomislil Danilu list papirja. »To je naslov starega Barbe,« je dejal. »Ko prideta na Reko, ga poiščita. On je preskrbel motorni čoln za našo ekspedicijo in ga bo tudi sam krmaril. To je star, izkušen mornar. Zanesita se nanj in storita tako, kot se bo njemu zdelo najbolj prav. Nad vodo ubogajta nlega, pod vodo pa doktorja Plavnika... In odkrijta mi tisto skrivnostno deželo. Opišita jo, fotografirajta jo! Dovolj časa imata. Ves mesec!«

18. Danilo se je nasmehnil. Meseč dni je bilo za takšno ekspedicijo malo. Ali pa veliko, če je pomislil na to, da je bil glavni sponzor poslan človeka v najbolj odročeni konec države in mu dati dva dni časa, da pride tja in nazaj, da si vse orleda, vse izvrti, vse preštudira in vse opiše... Krepko mu je stisnil roko in odbrzel po stopnicah. Zunaj ga je čakal Maks. Zdaj sta stala na pločniku in zamišljeno strmela v živahen promet. Ali sta se pognala za stvarnim ciljem, ali bosta lovila privid?

Brez besed

»Letos so se moje čebulice izkazale: taško so dvakrat spodile...«

»MIRNO!«

